

Mwongozo wa Haki za Wazazi katika Elimu Maalum

**Notisi ya Ulinzi wa Utaratibu
wa Elimu Maalum**

Septemba 2024

**Department of
Education &
Workforce**

KUHUSU ELIMU MAALUM.....	2
<i>Mwasiliani wa Shule Yako kwa Elimu Maalum.....</i>	<i>2</i>
<i>Mwasiliani wa Elimu Maalum katika Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio.....</i>	<i>2</i>
UTANGULIZI WA MWONGOZO HUU WA HAKI ZA WAZAZI.....	3
TAARIFA ZA JUMLA.....	4
<i>Idhini ya Mzazi iliyoarifiwa.....</i>	<i>4</i>
<i>Ili Kutoa Idhini yako ya Mzazi iliyoarifiwa, Shirika la Elimu linapaswa:.....</i>	<i>5</i>
<i>Je, Mtoto Wako Anastahiki Elimu Maalum?.....</i>	<i>6</i>
<i>Tathmini Huru za Kielimu (Independent Educational Evaluations (IEE)).....</i>	<i>7</i>
<i>Notisi Iliyoandikwa ya Awali.....</i>	<i>8</i>
<i>Mpango wa Elimu Binafsi (Individualized Education Program (IEP)).....</i>	<i>9</i>
REKODI ZA KIELIMU	10
<i>Ufikiaji wa Rekodi.....</i>	<i>10</i>
UTATUZI WA MIGOGORO	12
<i>Mchakato wa Utatuzi wa Migogoro.....</i>	<i>12</i>
<i>Utatuzi wa Mapema wa Malalamiko.....</i>	<i>13</i>
<i>Uwezesaji.....</i>	<i>13</i>
<i>Upatanishi.....</i>	<i>15</i>
<i>Kuwasilisha Malalamiko ya Jimbo.....</i>	<i>16</i>
<i>Kuwasilisha Malalamiko ya Mchakato wa Haki.....</i>	<i>20</i>
MCHAKATO NA RATIBA ZA MCHAKATO WA HAKI	22
<i>Utoshelevu.....</i>	<i>22</i>
<i>Kipindi cha Utatuzi.....</i>	<i>23</i>
<i>Mchakato wa Usikilizaji.....</i>	<i>24</i>
<i>Malalamiko na Ratiba ya Mchakato wa Haki Ulioharakishwa.....</i>	<i>26</i>
<i>Kukata Rufaa kwa Uamuzi.....</i>	<i>26</i>
<i>Hali ya Mtoto Wakati wa Mchakato wa Haki.....</i>	<i>27</i>
<i>Ada za Mwanasheria.....</i>	<i>28</i>
NIDHAMU.....	30
<i>Taratibu za Nidhamu kwa Watoto Wenye Ulemavu.....</i>	<i>30</i>
<i>Uamuzi wa Udhihirisho.....</i>	<i>31</i>
<i>Mpangilio Mbadala (Wa Muda Na Tofauti) wa Kielimu.....</i>	<i>32</i>
UAMUZI WA WAZAZI PEKEE WA KUWEKA WATOTO WENYE ULEMAVU KATIKA SHULE YA KIBINAFSI KWA GHARAMA ZA SERIKALI.....	34
<i>Mchakato wa Uamuzi wa Malipo.....</i>	<i>34</i>
UJUMBE KWA WAZAZI KUHUSU MIPANGO YA UFADHILI WA MASOMO KWA WANAFUNZI WENYE ULEMAVU.....	35
<i>Wakati Arifa Inatokea.....</i>	<i>35</i>

Kuhusu Elimu Maalum

Elimu maalum, kwa wanafunzi wenye umri wa miaka 3 hadi 21, inaongozwa na masharti ya serikali za shirikisho na jimbo. Masharti ya shirikisho yanajulikana kama Sheria ya Elimu ya Watu wenye Ulemavu (Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)). Masharti ya jimbo yanajulikana kama Viwango vya Uendeshaji vya Ohio kwa Elimu ya Watoto wenye Ulemavu (Ohio Operating Standards).

Mwongozo huu unaweza kukusaidia kuelewa haki zako na haki za mtoto wako kulingana na sheria za IDEA na Viwango vya Uendeshaji vya Ohio. Pia inakupa taarifa na nyenzo ili kukusaidia kuelewa msaada na huduma za elimu maalum za mtoto wako.

Shirika la elimu la eneo lako (kwa mfano, wilaya ya shule yako) pia linaweza kukusaidia kuelewa haki zako chini ya sheria hii. Ikiwa una maswali kuhusu taarifa katika mwongozo huu, tafadhali wasiliana na mkurugenzi wa elimu maalum wa shirika la elimu la eneo lako.

Mwasiliani wa Shule Yako kwa Elimu Maalum

Tafadhali ongeza maelezo yafuatayo kwenye sehemu hii:

Shirika la elimu:

Mkurugenzi wa Elimu Maalum:

Namba ya simu:

Anwani ya barua pepe:

Mwasiliani wa Elimu Maalum katika Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio

(Simu) 614-466-2650

(Simu isiyolipishwa) 877-644-6338

(Faksi) 614-728-1097

25 S. Front Street

Mail Stop 409

Columbus, Ohio 43215

[Maelezo ya ziada ya mawasiliano](#)

Exceptionalchildren@education.ohio.gov

Kwa wapiga simu wanaotumia teleprinta (TTY), tafadhali pigia simu Ohio Relay Service kwa (800) 750-0750.

Utangulizi wa Mwongozo huu wa Haki za Wazazi

Sheria ya Elimu ya Watu wenye Ulemavu (Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)) inalinda haki za wanafunzi wenye ulemavu na haki za wazazi wao. Mwongozo huu unakueleza juu ya haki hizo. Shule yako lazima ikupe nakala ya mwongozo mara moja kila mwaka ikiwa mtoto wako anapokea huduma za elimu maalum. Pia unapaswa kupewa nakala:

- Ikiwa unaomba mtoto wako atathminiwe kwa sababu unafikiri mtoto wako anaweza kuwa na ulemavu
- Ikiwa shirika la elimu la eneo lako linataka mtoto wako atathminiwe kwa sababu linadhani mtoto wako anaweza kuwa na ulemavu
- Ikiwa utawasilisha malalamiko – kwa maandishi – kwenye Ofisi ya Watoto wa Kipekee katika Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio, na ni malalamiko yako ya kwanza katika mwaka huo wa masomo
- Ikiwa utawasilisha ombi – kwa maandishi – kwenye Ofisi ya Watoto wa Kipekee katika Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio kwa ajili ya usikilizaji wa mchakato wa haki kuhusu elimu ya mtoto wako, na ni mara ya kwanza katika mwaka wa masomo umeomba usikilizaji
- Ikiwa mtoto wako ameondolewa shuleni kwa sababu za kinidhamu (tabia) – na mtoto wako tayari ameondolewa shuleni kwa siku 10 au zaidi wakati wa mwaka wa sasa wa masomo
- Wakati wowote unapoomba nakala ya mwongozo

Taarifa za Jumla

Idhini ya Mzazi iliyoarifiwa

Mtu yeyote anaweza kumpendekezwa mtoto atathminiwe kwa elimu maalum. Wakati wowote, wewe, mzazi, unapokuwa na wasiwasi kuhusu masomo, maendeleo, au utendakazi wa mtoto wako, unapaswa kuwasilisha ombi la maandishi la tathmini ya elimu maalum kwa mwalimu wa mtoto, mwalimu mkuu wa shule, na msimamizi wa elimu maalum. Mara tu baada ya shule kupokea ombi, shule ina siku 30 kukujibu kuhusu nia yake ya kumtathmini au ya kutomtathmini. Mzazi lazima atoe idhini ya maandishi ili mchakato wa tathmini uweze kuanza.

Mara tu mtoto atakapobainishwa kuwa anastahiki elimu maalum na huduma husika, Mpango wa Elimu Binafsi (Individualized Education Program (IEP)) utaundwa kulingana na taarifa kutoka kwa ripoti ya timu ya tathmini (evaluation team report (ETR)). IEP ni hati yenye taarifa zinazoelezea malengo na shabaha za kielimu ambazo mtoto wako atajitahidi kutimiza wakati wa mwaka wa masomo. Pia inaelezea msaada na huduma ambazo mtoto wako anahitaji ili kufikia malengo yaliyotajwa katika IEP.

Mtoto wako atapewa timu ya IEP, ambayo wajumbe wake wanajumuisha:

- Mzazi/wazazi
- Angalau mwalimu mmoja wa elimu ya jumla (ikiwa mtoto anasomea, au anaweza kuwa anasomea, katika mpangilio wa ya elimu ya kawaida)
- Angalau mwalimu au mtoa huduma mmoja wa elimu maalum kwa mtoto
- Mwakilishi wa shirika la elimu linalofaa
- Mtu anayeweza kutafsiri athari za mafundisho kutokana na matokeo ya tathmini
- Kwa hiari ya mzazi au shirika la elimu, watu wengine ambao wana maarifa au utaalumu maalumu kuhusu mtoto, ikiwa ni pamoja na wafanyakazi wa huduma zinazohusiana kama inavyofaa
- Inapofaa, mtoto huyo mwenye ulemavu

Ukaguzi wa IEP: Timu ya IEP inahitajika kukutana angalau mara moja kwa mwaka ili kukagua IEP lakini inaweza kukutana mara nyingi zaidi kurekebisha IEP, haswa ikiwa mtoto haonyeshi maendeleo. Chini ya sheria ya Ohio, idhini ya mzazi inahitajika kuanzisha huduma za elimu maalum lakini haihitajiki ili kutekeleza ukaguzi au marekebisho ya IEP ya baadaye. Hata hivyo, ushiriki unaoendelea wa mzazi katika mchakato wa IEP bado ni muhimu. Wazazi ni wajumbe wa timu ya IEP wanaohitajika katika mkutano wowote wa marekebisho.

Ushiriki wa mzazi: Kama wazazi wa mtoto mwenye ulemavu, una haki ya kuarifiwa na kupewa fursa ya kushiriki katika kila mkutano wa timu ya IEP. Shirika la elimu lazima litoe arifa ya mkutano mapema ili kuhakikisha kuwa utaweza kuhudhuria na liweze kupanga mkutano katika saa na mahali panapokubalika na pande zote.

Mzazi Mwakilishi ni nani?

Mzazi mbadala ni mtu ambaye anaweza kumwakilisha mtoto mwenye ulemavu katika masuala yote yanayohusiana na kutimiza masharti na kupokea huduma za elimu maalum.

Shirika la elimu ambapo unaishi huteua mzazi mbadala wakati wowote hali zifuatazo zinapotokea:

- Mzazi hajaweza kutambuliwa
- Shirika la elimu, baada ya juhudi za busara, limeshindwa kumpata mzazi
- Mtoto ni kijana asiye na makazi na hana wazazi
- Mtoto yuko chini ya ulinzi wa jimbo

Idhini ya ufahamu ya mzazi inamaanisha kuwa wewe na/au mzazi mwakilishi aliyeteuliwa na shirika la elimu anatoa ruhusa, kwa maandishi, kwa shirika la elimu kuchukua hatua. Idhini yako ya ufahamu pia inamaanisha shirika la elimu lilikupa habari kuhusu hatua iliyopendekezwa. Shirika la elimu lazima lipate idhini yako ya ufahamu iliyoandikwa:

- Kabla ya shirika la elimu kutathmini mtoto wako kwa mara ya kwanza ili kubaini kama mtoto wako anahitaji elimu maalum na huduma zinazohusiana
- Kabla ya shirika la elimu kuanza kumpa mtoto wako huduma za elimu maalum zilizoorodheshwa katika mpango wake wa kwanza wa elimu binafsi, pia huitwa IEP
- Kabla ya shirika la elimu kutathmini mtoto wako ili kubaini kama mahitaji ya mtoto wako yamebadilika
- Kabla ya shirika la elimu kufanya tathmini ya ziada ya binafsi kwa mtoto wako. Mfano ni kama vile Tathmini ya Tabia ya Utendakazi
- Kabla ya shirika la elimu kubadilisha uwekaji wa elimu wa mtoto wako. Hii haimaanishi mabadiliko katika eneo la shule. Badala yake, inamaanisha mabadiliko katika mpango wa elimu ya mtoto wako
- Kabla ya shirika la elimu kutoa taarifa kuhusu mtoto wako kwa mtu mwingine isipokuwa wale waliotajwa katika sheria ya jimbo au shirikisho

Idhini ya ufahamu ya mzazi haihitajiki wakati mojawapo ya yafuatayo yanatokea:

- Shirika la elimu linakagua taarifa zilizopo za wanafunzi kama sehemu ya mchakato wa tathmini/tathmini jipya
- Shirika la elimu linafanya tathmini na mtoto wako ambazo zinafanywa kwa wanafunzi wote

Ili Kutoa Idhini yako ya Mzazi iliyoarifiwa, Shirika la Elimu linapaswa:

- Kuhakikisha limetumia lugha yako ya asili, au aina nyingine ya mawasiliano unayoelewa, ili kukupa habari zote unazohitaji kufanya uamuzi
- Hakikisha unaelewa na kukubaliana kwa maandishi ili shirika la elimu lifanye shughuli fulani na idhini yako inaelezea shughuli hiyo, pamoja na rekodi yoyote ya mtoto wako ambayo itashirikiwa na wengine na ni nani
- Hakikisha unaelewa kwamba unatoa idhini yako kwa hiari yako mwenyewe, na unaweza kubadilisha uamuzi wako wakati wowote
- Hakikisha unaelewa kuwa ukiondoa idhini yako, shirika la elimu halihitajiki kutendua hatua yoyote iliyochukua kati ya muda uliotoa ruhusa na muda ulioiondoa

KUONDOA IDHINI

Kuondoa idhini inamaanisha kuwa unaondoa ruhusa yako. Unaweza kuondoa idhini yako wakati wowote ikiwa utaamua hutaki tena mtoto wako apokee huduma za elimu maalum kama zinavyotolewa katika IEP ya mtoto wako. Lazima ufanye hivyo *kwa maandishi*.

Kisha, shirika la elimu linalokuhudumia:

- Lazima liache kutoa huduma za elimu maalum kwa mtoto wako katika IEP, lakini kabla ya kuacha kutoa huduma hizo, shirika la elimu lazima likupe taarifa kwa maandishi kwamba linaacha kutoa huduma. Notisi ambayo shirika la elimu linakupa inaitwa notisi iliyoandikwa ya awali. Notisi hii iliyoandikwa ya awali lazima itimize masharti yaliyowekwa katika sehemu ya Notisi Iliyoandikwa ya Awali kwenye ukurasa wa 8 wa mwongozo huu.

Mara tu shirika la elimu limekupa notisi hii iliyoandikwa ya awali likisema kuwa halitatoa tena huduma za elimu maalum kwa mtoto wako na mara tu huduma zinapokoma, shirika la elimu halitamzingatia tena mtoto wako kama anayestahiki elimu maalum na badala yake litamzingatia mtoto wako kuwa mwanafunzi wa elimu ya jumla.

Je, Mtoto Wako Anastahiki Elimu Maalum?

Ili kuchukuliwa kuwa mwanafunzi mwenye ulemavu chini ya [Sheria ya Watu wenye Ulemavu \(Individuals with Disabilities Act \(IDEA\)\)](#) na [Kanuni ya Utawala ya Ohio](#), mtoto wako lazima awe na mojawapo ya ulemavu uliorodheshwa hapa chini. Ulemavu huo lazima uwe na athari mbaya kwa utendaji wa kielimu wa mtoto wako na mtoto wako lazima ahitaji elimu maalum na/au huduma zinazohusiana kwa sababu ya ulemavu wake.

- Ulemavu wa kiakili
- Matitizo ya kusikia
- Matatizo ya usemi au lugha
- Matatizo ya kuona
- Usumbufu wa kihisia
- Matatizo ya mifupa
- Ugonjwa wa tawahudi
- Majeraha ya ubongo ya kiwewe
- Matatizo mengine ya afya
- Ulemavu mahususi wa kujifunza
- Uziwi
- Upofu-Uziwi
- Ulemavu wa aina nyingi
- Kuchelewa kwa ukuaji

Lugha ya Asili au Njia Nyingine ya Mawasiliano

Mikutano yote unayohudhuria, tathmini ya mtoto wako, na notisi zote unazopokea lazima ziandikwe au kuzungumzwa kwa lugha yako ya asili au njia nyingine ya mawasiliano unayotumia.

Mitihani yote na nyenzo zingine zinazotumika kutathmini mtoto wako lazima ziwe katika lugha ya asili ya mtoto wako — au njia nyingine ya mawasiliano ambayo itawezesha wilaya kuelewa kwa usahihi juu ya kile mtoto wako anajua na anaweza kufanya katika masomo, maendeleo na utendakazi, isipokuwa iwe wazi kuwa haiwezekani kufanya hivyo.

OMBA SHIRIKA LA ELIMU KUTATHMINI MTOTO WAKO

Ikiwa unafikiri mtoto wako anaweza kuwa na ulemavu ambao unaathiri elimu yake, unaweza kuomba shirika la elimu kutathmini mtoto wako ili kubaini kama atastahiki elimu maalum (anazingatiwa kuwa mtoto mwenye ulemavu chini ya IDEA). Shirika la elimu lazima likujibu ndani ya siku 30 baada ya ombi lako kwa kupata idhini yako ya ufahamu au kutoa notisi iliyoandikwa ya awali inayoelezea kwa nini

shirika la elimu halishuku ulemavu. Shirika la elimu linaweza kukuomba wakati wowote utoe ruhusa ya kutathmini mtoto wako ikiwa ulemavu unashukiwa. Katika hali yoyote ile, baada ya shirika la elimu kupata idhini yako iliyoandikwa ya ufahamu, lazima likamilishe tathmini ya kwanza ndani ya siku 60 za kalenda.

IKIWA MTOTO WAKO ANAHAMA KUTOKA SHULE MOJA HADI NYINGINE

Ikiwa mtoto wako atahama kutoka shirika moja la elimu kwenda shirika lingine la elimu katika Ohio, shirika jipya la elimu lina siku 30 kutoka tarehe ambayo tathmini ya shirika la elimu la awali ilipokelewa ili:

- Kukubali tathmini kutoka kwa shirika la elimu la awali; au
- Kupata idhini ya kutathmini upya

Tathmini yoyote mpya ya shirika jipya la elimu lazima ifanyike ndani ya siku 60 baada ya idhini yako ya mzazi.

KAMA MTOTO YUKO CHINI YA ULINZI WA JIMBO

Ikiwa mtoto wako *yuko chini ya ulinzi wa jimbo* na haishi na mzazi wake, shirika la elimu halihitaji idhini kutoka kwa mzazi kufanya tathmini ya kwanza ili kuamua ikiwa mtoto ni mtoto mwenye ulemavu katika hali zifuatazo:

- Ikiwa, licha ya juhudi za busara kufanywa, shirika la elimu limeshindwa kumpata mzazi wa mtoto
- Haki za wazazi zimeondolewa; au
- Haki za wazazi zimekabidhiwa na hakimumu kwa mtu ambaye amekubali tathmini ya kwanza

Tathmini Huru za Kielimu (Independent Educational Evaluations (IEE))

Tathmini huru ya kielimu (IEE) pia inaitwa tathmini ya nje. Shirika la elimu litalipia tathmini hii ya nje tu ikiwa tayari limemtathmini mtoto wako na haukubaliani na kile shirika la elimu limeamua. Lengo ni kujua kama mtoto wako anahitaji elimu maalum au anaendelea kuhitaji elimu maalum. Mtu anayemtathmini mtoto wako kwa tathmini hii ya nje hawezi kufanya kazi kwa niaba ya shirika la elimu la mtoto wako. Wewe, kama mzazi, una haki, wakati wowote, ya kupanga na kulipia tathmini ya nje kwa mtoto wako. Mara tu unapopinga tathmini ya shirika la elimu ya mtoto wako na uombe tathmini ya nje, shirika lako la elimu lazima lichukue moja ya hatua hizi bila kuchelewa kusikohitajika:

- Shirika la elimu lazima likwambie ni wapi unaweza kupata tathmini ya nje kwa mtoto wako na likujulishe vigezo muhimu vinavyofaa kutimizwa ili shirika liweze kulipia tathmini hiyo. Mara tu baada ya shirika la elimu kukubaliana na upate tathmini ya nje, shirika la elimu lazima lilipie gharama
- Shirika la elimu lazima liwasilishe ombi kwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio kwa ajili ya usikilizaji wa mchakato wa haki (angalia ukurasa wa 20) kwa sababu halikubaliani na ombi lako la tathmini ya nje. Hii itakuwa kwa sababu shirika la elimu linachukulia kuwa tathmini yake yenyewe kwa mtoto wako ilikuwa sahihi

VICEZO VYA TATHMINI ZA NJE

Vigezo sawa vinavyotumika kwa tathmini ambazo shirika la elimu hufanya pia hutumika kwa tathmini za nje ambazo unapanga, na ambazo shirika la elimu hulipia. Vigezo hivi ni pamoja na wapi mtoto wako ataenda kwa tathmini na tajriba ya mtu anayemtathmini mtoto wako. Shirika la elimu lazima lilipie gharama kamili ya tathmini ya nje ambayo inakidhi vigezo vya shirika la elimu.

Ikiwa unaomba tathmini ya nje kwa mtoto wako, shirika la elimu linaweza kukuuliza kwa nini haukubaliani na tathmini ya shirika la elimu kwa mtoto wako (yaani, sababu unataka tathmini ya nje), lakini sio lazima ueleze hili isipokuwa unapotaka kufanya hivyo. Una haki ya tathmini moja ya nje inayolipwa na shirika la elimu, kwa kila wakati shirika la elimu linatathmini mtoto wako na haukubaliani na matokeo ya tathmini ya shirika la elimu.

Mara tu mtoto wako anapofanyiwa tathmini ya nje inayokidhi vigezo vya shirika la elimu, bila kujali ni nani anayelipa, shirika la elimu lazima lizingatie matokeo ya tathmini hiyo na kuamua jinsi litakavyompa mtoto wako elimu ya bila malipo ya umma inayofaa (free appropriate public education (FAPE)).

Notisi Iliyoandikwa ya Awali

MUHTASARI

Shirika la elimu lazima likupe notisi iliyoandikwa (inayoitwa notisi iliyoandikwa ya awali) ndani ya muda unaofaa kabla ya kupendekeza au kukataa kuchukua hatua fulani. Hatua hizi ni pamoja na shirika la elimu kuanzisha au kubadilisha utambulisho, tathmini au uwekaji wa elimu wa mtoto wako au utoaji wa elimu ya bila malipo ya umma inayofaa kwa mtoto wako. Notisi iliyoandikwa ya awali ni fomu inayohitajika ya elimu maalum.

YALIYOMO KWENYE NOTISI ILIYOANDIKWA YA AWALI

Notisi iliyoandikwa ya awali lazima itoe maelezo ya kutosha ili kukuwezesha kushiriki katika maamuzi ya huduma za kielimu za mtoto wako kwa njia ya busara. Notisi iliyoandikwa ya awali lazima ijumuishe:

- Maelezo ya hatua iliyopendekezwa au kukataliwa na shirika la elimu
- Maelezo ya kwa nini shirika la elimu linapendekeza au linakataa kuchukua hatua
- Maelezo ya kila utaratibu wa tathmini, ukadiraji, rekodi au ripoti ya shule iliyotumika kufanya uamuzi wake
- Taarifa kwamba una ulinzi chini ya ulinzi wa utaratibu wa IDEA, na ikiwa notisi sio rufaa ya kwanza ya tathmini, njia ambazo unaweza kupata maelezo ya ulinzi wa utaratibu
- Vyanzo unavyoweza kuwasiliana kwa usaidizi katika kuelewa masharti ya IDEA
- Maelezo ya chaguo zingine ambazo timu ya IEP ilizingatia na sababu ya kwa nini chaguo hizo zilikataliwa
- Maelezo ya mambo mengine yanayohusiana na shirika la elimu kupendekeza au kukataa

NOTISI ILIYOANDIKWA YA AWALI KATIKA LUGHA INAYOELEWEKA

Notisi iliyoandikwa ya awali lazima itolewe katika lugha inayoeleweka kwa umma na pia lazima iandikwe kwa lugha yako ya asili au njia nyingine ya asili ya mawasiliano isipokuwa ni wazi kuwa haiwezekani kufanya hivyo.

Ikiwa lugha yako ya asili au njia nyingine ya asili ya mawasiliano *sio* lugha iliyoandikwa, basi shirika la elimu linahitaji kuchukua hatua za kutafsiri kwa maneno notisi iliyoandikwa ya awali, au kwa njia nyingine inayoeleweka, katika lugha yako ya asili au njia nyingine ya asili ya mawasiliano. Shirika la elimu litahitaji kuhakikisha kwamba linaweza kuthibitisha, kwa maandishi, kwamba notisi iliyoandikwa ya awali ilitafsiriwa ipasavyo na kwamba ulielewa maudhui yake.

Mpango wa Elimu Binafsi (Individualized Education Program (IEP))

Mpango wa elimu binafsi (IEP) ni hati ya taarifa ambazo zinaelezea shabaha na malengo ya kielimu ambayo mtoto wako atashughulikia wakati wa mwaka wa masomo. Pia inaelezea msaada na huduma ambazo mtoto wako anahitaji ili kufikia malengo yaliyotajwa katika IEP.

Wajumbe wa timu ya IEP ni pamoja na:

- Mzazi/wazazi
- Angalau mwalimu mmoja wa elimu ya jumla (ikiwa mtoto anashiriki au huenda anashiriki katika mpangilio wa elimu ya kawaida)
- Angalau mwalimu au mtoa huduma mmoja wa elimu maalum kwa mtoto
- Mwakilishi wa shirika la elimu linalofaa
- Mtu anayeweza kutafsiri athari za mafundisho kutokana na matokeo ya tathmini
- Kwa hiari ya mzazi au shirika la elimu, watu wengine ambao wana maarifa au utaalamu maalumu kuhusu mtoto, ikiwa ni pamoja na wafanyakazi wa huduma zinazohusiana kama inavyofaa
- Inapofaa, mtoto huyo mwenye ulemavu

Ukaguzi wa IEP: Timu ya IEP inahitajika kukutana angalau mara moja kwa mwaka ili kukagua IEP lakini inaweza kukutana mara nyingi zaidi kurekebisha IEP, haswa ikiwa mtoto haonyeshi maendeleo. Katika Ohio, marekebisho na ukaguzi wa kila mwaka wa IEP hauhitaji idhini ya mzazi kutekeleza IEP. Idhini ya mzazi inahitajika tu kwa IEP ya kwanza. Unachukua jukumu kubwa katika kutoa maoni katika maendeleo ya IEP na unahimizwa sana ushiriki katika ukaguzi wa IEP.

Ushiriki wa mzazi: Kama wazazi wa mtoto mwenye ulemavu, una haki ya kuarifiwa na kupewa fursa ya kushiriki, katika kila mkutano wa timu ya IEP. Shirika la elimu lazima litoe taarifa ya mkutano mapema vya kutosha ili kuhakikisha kuwa utaweza kuhudhuria na lipange mkutano kufanyika katika wakati na mahali panapokubaliwa.

Rekodi za Kielimu

Ufikiaji wa Rekodi

Sheria ya Haki za Elimu za Familia na Faragha (Family Educational Rights and Privacy Act (FERPA)) ni sheria ya shirikisho ambayo inakupa haki fulani za kuchunguza na kukagua rekodi za elimu za watoto wako. Haki za FERPA zinahamishwa kutoka kwako hadi kwa mwanafunzi wako wakati mwanafunzi wako anatembea umri wa miaka 18 au anaanza kuhudhuria shule ya baada ya sekondari (kama vile chuo au chuo kikuu), chochote kinachotokea kwanza.

JE, REKODI ZA ELIMU NI GANI?

Ikiwa taarifa fulani kuhusu mwanafunzi zinalindwa na FERPA inategemea ikiwa kipengee kinakidhi maana ya rekodi ya elimu. FERPA inaeleza rekodi za elimu kama:

1. Rekodi zinazohusiana moja kwa moja na mwanafunzi mmoja mahususi, wakati mwingine shule huziita taarifa binafsi zinazotambulisha mtu
2. Rekodi zinazohifadhiwa na shirika au taasisi ya elimu (kwa mfano, wilaya ya shule ya eneo lako) au na mhusika anayetenda kwa niaba ya shirika hilo

TAARIFA BINAFSI ZINAZOTAMBULISHA MTU NI PAMOJA NA:

- Jina la mtoto wako
- Jina la mwanafamilia
- Anwani ya mtoto au anwani ya familia yako
- Utambulisho wa binafsi, kama vile nambari ya ustawi wa jamii ya mtoto wako, nambari au rekodi ya bayometriki ya mwanafunzi
- Njia nyingine zisizo za moja kwa moja za kumtambulisha mtoto wako, kama vile tarehe ya kuzaliwa, mahali pa kuzaliwa, jina la mama, rangi ya ngozi au kabila
- Taarifa nyingine ambayo, pekee yake au kwa pamoja, imeunganishwa au inayoweza kuunganishwa na mwanafunzi mahususi ambayo itawawezesha mtu mwenye busara katika jumuiya ya shule, ambaye hana ujuzi wa kibinafsi wa hali husika, kumtambua mwanafunzi kwa uhakika wa kutosha
- Taarifa inayoombwa na mtu ambaye shule inaamini kuwa ana ufahamu wa utambulisho wa mtoto wako
- Mifano mingine kama ilivyoielezwa na sheria ya FERPA

UHIFADHI NA USIRI WA REKODI

Rekodi za elimu zinaweza kuhifadhiwa kwa njia nyingi. Baadhi ya mifano ni:

- Zilizoandikwa kwa mkono
- Zilizochapishwa
- Kwenye kompyuta
- Kwenye video au mkanda wa sauti
- Kwenye filamu, filamu ndogo, au kadi ya filamu

Rekodi za wanafunzi ni za siri, inamaanisha ni za *faragha*. Shirika la elimu lazima lilinde faragha ya rekodi za mtoto wako linapokusanya, kuhifadhi, kutoa au kuziharibu.

KUKAGUA REKODI ZA MTOTO WAKO

Shirika la elimu lazima likuruhusu ukague rekodi za elimu za mtoto wako bila kuchelewa kusikohitajika na kabla ya mkutano wowote wa timu ya IEP au mashtaka yoyote ya mchakato wa haki ambapo unahusika. Shirika la elimu halipaswi kusubiri zaidi ya siku 45 kutoka tarehe ya ombi lako ili kukuruhusu kuangalia rekodi.

Una haki ya kukagua taarifa tu katika rekodi ambayo inahusu mtoto *wako*. Una haki ya kuuliza shule ikuelezee kuhusu rekodi ya mtoto wako. Una haki ya kuwa na mtu ambaye anatenda kwa niaba yako kuchunguza rekodi (kama vile rafiki au mwanasheria).

Shirika la elimu linaweza kukupa nakala za rekodi za mtoto wako; hata hivyo, shirika la elimu lazima likupe nakala ikiwa kushindwa kufanya hivyo kutakuzuia kutumia haki yako ya kukagua rekodi. Daima una haki ya kupokea nakala za rekodi ikiwa utalipia.

MABADILIKO KATIKA REKODI ZA ELIMU

Una haki ya kuuliza shirika la elimu kubadilisha taarifa zisizo sahihi au zinazopotosha katika rekodi za elimu za mtoto wako. Shule ya mtoto wako sio lazima ibadilishe rekodi za elimu kulingana na ombi lako (kwa sababu tu unaomba), lakini shule lazima *izingatie* ombi lako. Ikiwa shule itaamua kutobadilisha rekodi ya mtoto wako kama ulivyoomba, shule lazima ikueleze kuwa una haki ya kuomba kikao cha usikilizaji ili kuzungumza juu ya jambo hilo.

Baada ya kikao cha usikilizaji, ikiwa shule bado inaamua kutobadilisha rekodi ya elimu, una haki ya kujumuisha taarifa yako juu ya jambo hilo katika rekodi ya mtoto wako. Taarifa hii lazima iwe sehemu ya rekodi ya mtoto wako.

KUSHIRIKI REKODI ZA ELIMU

Kwa kawaida, shirika la elimu *lazima* lipate ruhusa yako iliyoandikwa ikiwa linataka kushiriki rekodi za elimu ambazo zinamtambulisha mtoto wako kwa mtu mwingine isipokuwa wewe. Hata hivyo, kuna baadhi ya matukio wakati ambapo ruhusa yako haihitajiki. Ili kupata maelezo zaidi kuhusu wakati shirika la elimu *halihitaji* kupata ruhusa yako iliyoandikwa ya kushiriki rekodi, angalia [mwongozo wa jumla wa FERPA wa wazazi](#) kwenye tovuti ya Idara ya Elimu ya Marekani katika www.ed.gov.

Utatuzi wa Migogoro

Mchakato wa Utatuzi wa Migogoro

Ikiwa una wasiwasi kuhusu elimu ya mtoto wako mwenye ulemavu, hatua ya kwanza ni kushirikiana na shirika la elimu la eneo lako. Mwanzo, wasiliana na mwalimu wa mwanafunzi wako au mkurugenzi wa elimu maalum. Mwambie mtu huyo maoni yako. Ikiwa wewe na shirika la elimu hamkubaliani kuhusu wasiwasi wako, kuna njia ambazo mnaweza kushirikiana pamoja kutatua tatizo hilo.

Michakato hii ina majina rasmi ambayo shirika la elimu la eneo lako linaweza kutumia, lakini mwongozo huu utakusaidia kuelewa majina hayo yanamaanisha nini na jinsi wewe na shule mnavyoweza kumsaidia mtoto wako. Sehemu ifuatayo inaelezea michakato hii au mbinu unazoweza kutumia kushirikiana na shirika la elimu la eneo lako.

UKAGUZI WA USIMAMIZI

Ikiwa haukubaliani na uamuzi wa shirika la elimu la eneo lako kuhusu elimu ya mtoto wako mwenye ulemavu, unaweza kuwasilisha malalamiko kwa usimamizi wa shirika. Ukifanya hivyo, msimamizi (au mwakilishi) wa shirika la elimu la eneo lako atafanya ukaguzi wa usimamizi. Ukaguzi huu unaweza kujumuisha kikao cha usikilizaji wa usimamizi.

Ukaguzi na kikao cha usikilizaji wa usimamizi, ikiwa kimoja kitaandaliwa, lazima kifanywe katika wakati na mahali ambapo panawafaa washiriki wote wanaohitajika. Wewe na shirika la elimu mnaweza kuwaalika watu wengine kuhudhuria ukaguzi au kikao cha usikilizaji wa usimamizi. Kwa mfano, unaweza kualika wanafamilia wengine au rafiki, mtu ambaye ana ujuzi kuhusu elimu maalum au mwanasheria. Ikiwa mtoto wako ana masomo ya mpango unaoendeshwa na bodi ya wilaya ya ulemavu wa maendeleo au shirika lingine la elimu ya umma, shirika la elimu lazima liwasiliane na bodi au shirika hilo kwa ukaguzi wa usimamizi.

Katika kukagua hali hiyo, kila jitihada zinapaswa kufanywa ili kutatua kutokubaliana kuhusu elimu ya mtoto wako. Msimamizi (au mwakilishi) atasikiliza pande zote mbili za kutokubaliana na kufanya uamuzi. Mara baada ya uamuzi kufikiwa, msimamizi lazima akujulishe, kwa maandishi, kuhusu uamuzi. Hii lazima ifanyike ndani ya siku 20 baada ya mara yako ya kwanza kujulisha shirika la elimu kuhusu wasiwasi wako.

MICHAKATO YA ZIADA UNAYOWEZA KUJARIBU

Ikiwa umekamilisha mchakato huu na wewe na shirika la elimu bado hamkubaliani kuhusu jinsi ya kusuluhisha tatizo, kuna michakato zaidi unayoweza kujaribu. Ingawa hauhitajiki kuomba ukaguzi wa usimamizi kabla ya kuendelea na michakato mingine ya utatuzi wa migogoro, inahimizwa uzingatie ukaguzi kwanza. Kuna chaguo za ziada unazoweza kutumia kusuluhisha tatizo. Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio inaweza kuhusika na kukusaidia na ombi lako la zana za ziada ili kusaidia kusuluhisha wasiwasi wako. Watu wafuatao pia wanaweza kukusaidia:

- Timu ya Usaidizi ya Jimbo la eneo lako (Eneo la #_____) kwa (namba ya simu_____).
- Mzazi na mshauri wa familia katika Timu ya Usaidizi ya Jimbo atashirikiana nawe.
- Mshauri wa wazazi wa eneo lako, ikiwa shirika lako la elimu lina mmoja.

- Mshauri wa wazazi hutoa habari na usaidizi kwa familia za mtoto mwenye ulemavu na mashirika ya elimu. Mshauri wa wazazi ni mfanyakazi wa shirika la elimu na pia mzazi aliye na mtoto mwenye ulemavu.
- Kwa maelezo zaidi, wasiliana na _____.
- Muungano wa Ohio wa Elimu ya Watoto wenye Ulemavu (Ohio Coalition for the Education of Children with Disabilities (OCECD))
  - OCECD ni shirika lisilo la faida la jimbo nzima linalohudumia familia za watoto wachanga, watoto wanaoanza kutembea, watoto wadogo, na vijana wenye ulemavu katika Ohio, na waalimu na mashirika ambayo hutoa huduma kwao. Mipango ya OCECD husaidia wazazi kuwa wawakilishi wa busara wenye ufanisi kwa watoto wao katika mipangilio yote ya elimu.

Kwa maelezo zaidi, wasiliana na OCECD kwa (740) 382-5452 au tembelea tovuti ya OCECD katika www.oecd.org.

Utatuzi wa Mapema wa Malalamiko

Utatuzi wa mapema wa malalamiko ni wakati unapojaribu kutatua tofauti zako na shirika la elimu kwa njia isiyo rasmi na kawaida kabla ya kuanza kutumia chaguo zingine za utatuzi wa migogoro. Mtu kutoka Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi atashirikiana nawe kukusaidia kushughulikia maswali na wasiwasi wako kuhusu elimu ya mtoto wako.

Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio inahimiza utatuzi wa mapema wa malalamiko kabla ya kuomba michakato rasmi zaidi, kama vile malalamiko yaliyoandikwa au vikao vya usikilizaji vya mchakato wa haki. Unaweza kuwasiliana na mtu katika Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio ili akusaidie kushughulikia maswali na wasiwasi wako kuhusu elimu ya mtoto wako. Ili kuzungumza na mtu kuhusu utatuzi wa mapema wa malalamiko, tafadhali wasiliana na Idara:

- Kwa simu: (614) 466-2650, au simu ya bila malipo kwa (877) 644-6338
- Kwa barua pepe: exceptionalchildren@education.ohio.gov

Uwezeshaji

Ikiwa una wasiwasi kuhusu tathmini au tathmini jipya ya mtoto wako kwa elimu maalum, au kuhusu Mpango wa Elimu Binafsi (IEP) wa mtoto wako, chaguo linaloitwa uwezeshaji linaweza kukufaa.

Uwezeshaji ni wakati unapoomba Idara kupanga mwezeshaji kuhudhuria mkutano wa tathmini au timu ya IEP ya mtoto wako (wewe pia ni mjumbe wa timu hii). Shirika la elimu pia linaweza kuomba Idara kutoa mwezeshaji katika moja ya mikutano hii inayohusisha elimu maalum ya mtoto wako. Wewe na shirika la elimu lazima nyote mkubali mwezeshaji ahudhurie mkutano.

KUSUDI LA UWEZESHAJI

Uwezeshaji hufanyika katika mkutano wa timu, kama vile mkutano wa timu ya mpango wa elimu binafsi, mkutano wa kupanga tathmini au mkutano wa timu ya tathmini. Mwezeshaji ni mtu asiyeegemea upande wowote ambaye sio mjumbe wa timu na hafanyi uamuzi kwa niaba ya timu. Hatua ya kuwa na mwezeshaji husaidia timu kuwa na tija na kumakinikia mwanafunzi. Wawezeshaji ni wapatanishi wataalamu waliofundishwa na Ofisi ya Watoto wa Kipekee katika michakato ya elimu maalum.

Unaweza kuomba uwezeshaji wakati wowote. Mara baada ya kufanya hivyo, wewe na shirika la elimu lazima nyote mkubali kushiriki. Ikiwa nyote mtakubali, Ofisi ya Watoto wa Kipekee itakupa mwezeshaji moja. Wewe na shirika la elimu hamtalipishwa kwa uwezeshaji.

MWEZESHAJI:

- Anabaki kuwa mtu asiyeegemea upande wowote (hapendelei upande wowote wala hafanyi kazi kwa niaba yako au shirika la elimu)
- Ni *mpatanishi* aliyefunzwa kitaalam (mtu aliyehitimu anayesaidia kutatua migogoro)
- Amefundishwa na anajua kuhusu sheria na masharti ya elimu maalum
- Sio sehemu ya timu ya IEP au tathmini ya mtoto wako
- Hafanyi maamuzi, lakini anaongoza timu kutafuta suluhisho
- Husaidia kufungua mazungumzo kati yako na shirika la elimu
- Anaongoza mkutano na husaidia kudumisha heshima kwa kila mtu wakati wa mchakato
- Anahakikisha timu inazingatia mtoto wako na mahitaji yake

MAMBO MUHIMU YA KUKUMBUKA KUHUDU UWEZESHAJI:

- Uwezeshaji ni wa hiari.
  - Wewe na shirika la elimu lazima mkubali kuwa sehemu ya mchakato huu. Ikiwa wewe na shirika la elimu mnakubali kupewa mwezeshaji katika mkutano, hii haimaanishi lazima ukubaliane na shirika la elimu kwenye mkutano au ukubaliane na uamuzi wa mkutano. Wazazi daima wanaruhusiwa kutoa maoni yao wenyewe.
- Makubaliano yoyote yanayofanywa wakati wa mkutano wa uwezeshaji kwa ujumla yanashurutisha kisheria. Hii inamaanisha kuwa wewe na shirika la elimu mnapaswa kufuata makubaliano baada ya uamuzi kufanywa kwa makubaliano ya pande zote.
  - Hati yoyote ambayo wewe na shirika la elimu hutia saina kuhusu tathmini au IEP ya mtoto wako hubeba uzito sawa na hati mlizosaina katika mkutano mwingine wowote wa IEP au timu ya tathmini.

Kwa maelezo zaidi kuhusu uwezeshaji, tembelea tovuti ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio katika education.ohio.gov *utafute* 'facilitation' (uwezeseshaji).

Kuomba Uwezeshaji

Wasiliana na mkurugenzi wa elimu maalum wa shirika la elimu la eneo lako ili kuona kama wilaya iko tayari kushiriki katika mchakato huu, _____ katika _____. Mara baada ya wahusika wote wawili kukubaliana kushiriki katika uwezeshaji, tafadhali wasiliana na Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Kazi ya Ohio:

- Kwa simu: (877) 644-6338
- Kwa barua pepe: OECMediationFacilitation@education.ohio.gov

Upatanishi

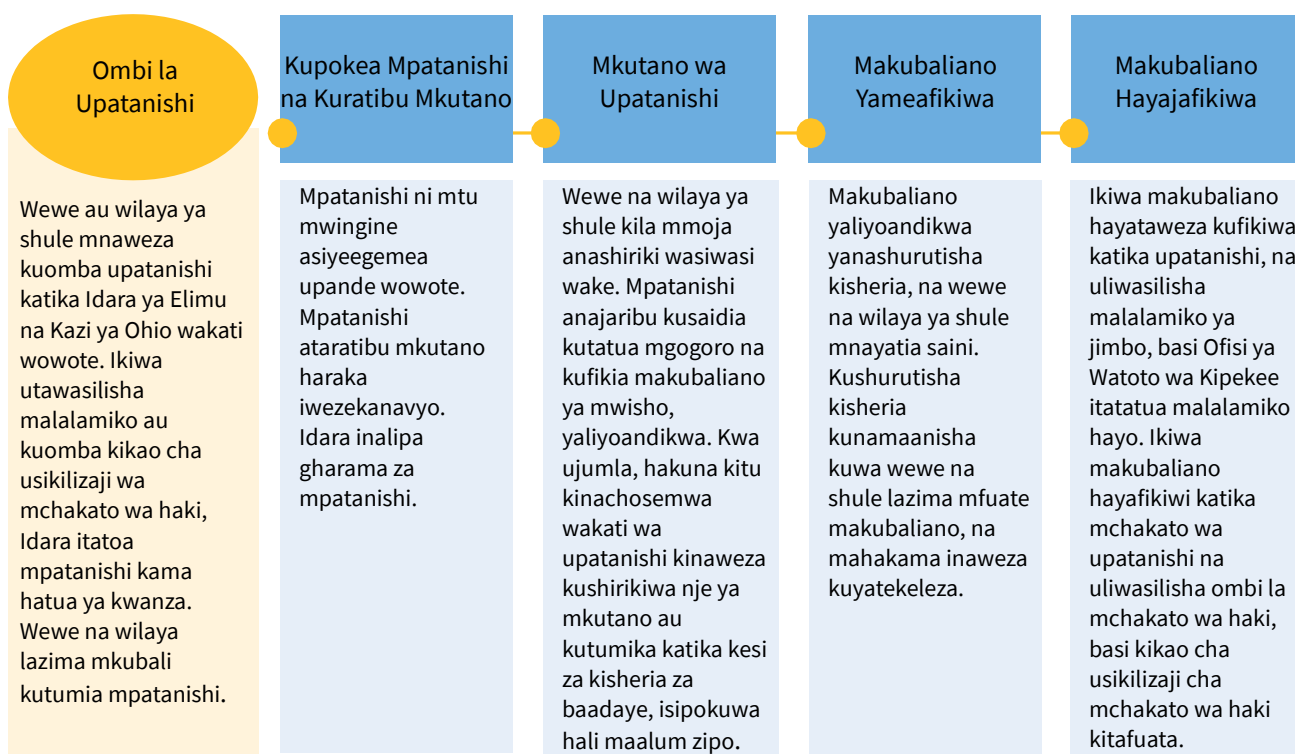
Upatanishi ni wakati wewe na shirika la elimu mnakubali kuwa mtaalamu mwingine ahudhurie mkutano ili asaidie kufikia makubaliano juu ya elimu ya mwanafunzi wako mwenye ulemavu au mwanafunzi wako ambaye *anashukiwa* kuwa na ulemavu. Mtu mwingine inamaanisha kuwa mtu huyu, pia anaitwa mpatanishi, haegemei upande wowote na hafanyi kazi au kutenda kwa niaba ya mzazi wala shirika la elimu. Upatanishi ni chaguo moja ambalo wewe na mashirika ya elimu mnaweza kuzingatia wakati wowote kunapokuwa na kutokubaliana kuhusiana na elimu maalum ya mtoto wako.

MCHAKATO WA UPATANISHI HAULIPISHWI NA UNaweza KUOMBWA WAKATI WOWOTE

Upatanishi unaweza kuombwa wakati wowote. Mara tu upatanishi unapoombwa, wewe na shirika la elimu lazima nyote mkubali kushiriki katika mchakato huo. Ikiwa nyote mnakubali kushiriki, Ofisi ya Watoto wa Kipekee itawapa mpatanishi. Mpatanishi hapaswi kukuambia jinsi unapaswa kutatua suala linalohusisha elimu maalum ya mtoto wako. Badala yake, mpatanishi husaidia pande zote mbili kujadili wasiwasi unaohusisha mtoto wako na kupata suluhisho.

Ikiwa utaamua kuwasilisha malalamiko rasmi au kuomba kikao cha usikilizaji cha mchakato wa haki (angalia ukurasa wa 17-28), Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio itakuomba uzingatie upatanishi kama hatua ya kwanza. Wewe na shirika la elimu hamtalipishwa kwa upatanishi.

MPATANISHI:

- Anabaki kuwa mtu asiyeegemea upande wowote (hapendelei upande wowote wala hafanyi kazi kwa niaba yako au shirika la elimu)

- Haruhusiwi kufanya maamuzi; badala yake, mpatanishi anakusaidia wewe na shirika la elimu kutatua suala linalohusisha elimu ya mtoto wako.
- Anashirikiana na wewe na shirika la elimu kuamua juu ya makubaliano yaliyoandikwa ya upatanishi
- Anaongoza mkutano wa upatanishi na husaidia kudumisha heshima kwa kila mtu wakati wa mchakato
- Anahakikisha kila mtu anazingatia mwanafunzi na mahitaji yake
- Husaidia kufungua mazungumzo kati yako na shirika la elimu

MAMBO MUHIMU YA KUKUMBUKA KUHUSU UPATANISHI

- Mchakato wa upatanishi ni wa hiari.
  - Wewe na shirika la elimu lazima mkubali kuwa sehemu ya mchakato huu. Ikiwa wewe na shirika la elimu mnakubali kushiriki katika upatanishi, hii haimaanishi lazima ukubaliane na shirika la elimu kwenye mkutano au kukubaliana na uamuzi wa mkutano.
- Mchakato wa upatanishi ni wa siri.
  - Kila kitu kinachosemwa katika mkutano wa upatanishi kwa ujumla kinabaki kuwa siri (faragha) na hakiwezi kutumika baadaye, isipokuwa chini ya hali maalum.
- Makubaliano yoyote yaliyoandikwa wakati wa upatanishi kwa ujumla yanashurutisha kisheria. Hii inamaanisha kuwa wewe na shirika la elimu mnapaswa kufuata makubaliano yaliyoandikwa baada ya uamuzi kukubalika na pande zote.
  - Hati yoyote ambayo wewe na shirika la elimu hutia saina kuhusu tathmini au IEP ya mtoto wako hubeba uzito sawa na hati mlizosaina katika mkutano mwingine wowote wa IEP au timu ya tathmini.

Kuomba Upatanishi

Wasiliana na mkurugenzi wa elimu maalum wa wilaya ya shule ya eneo lako ili kuona kama wilaya iko tayari kushiriki katika mchakato huu ____ kupitia _____. Mara tu pande zote mbili zinapokubali kushiriki katika upatanishi, tafadhali wasiliana na Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio:

- Kwa simu: (877) 644-6338
- Kwa barua pepe: OECMediationFacilitation@education.ohio.gov

Kuwasilisha Malalamiko ya Jimbo

Chaguo jingine linalopatikana kwako, ikiwa una wasiwasi juu ya elimu maalum ya mtoto wako, ni kuwasilisha malalamiko rasmi yaliyoandikwa kwa jimbo dhidi ya shirika la elimu na kuwasilisha malalamiko haya kwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi.

HUTALIPISHWA KUWASILISHA MALALAMIKO KWA JIMBO

Hutalipishwa kuwasilisha malalamiko kwa jimbo. Mchakato wa malalamiko ya jimbo kwa ujumla husuluhisha tatizo haraka kuliko kikao cha usikilizaji cha mchakato wa haki na hauna makabiliano sana (au mapambano) ikilinganishwa na kikao cha usikilizaji cha mchakato wa haki. Ili kuwasilisha malalamiko ya jimbo, lazima utume malalamiko yako yaliyoandikwa na uliyosaina (toleo halisi) kwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee, na lazima utume *nakala* ya malalamiko moja kwa moja kwa shirika la elimu.

Malalamiko yako lazima yajumuishe taarifa ya madai ya ukiukaji wa masharti ya elimu maalum ya jimbo au shirikisho (ukiukaji unaodaiwa wa Sheria ya Elimu ya Watu wenye Ulemavu au Viwango vya Uendeshaji vya Ohio kwa Elimu ya Watoto wenye Ulemavu). Malalamiko hayahitaji kujumuisha jina au nukuu ya sheria mahususi, lakini yanahitaji kutaja hatua mahususi iliyochukuliwa au iliyokosa kuchukuliwa na shirika la elimu ambayo unaamini kuwa inakiuka masharti ya elimu maalum. Pia, lazima ujumuishe ukweli katika malalamiko ili kuunga mkono kwa nini unafikiri shirika la elimu la eneo lako limekiuka masharti ya elimu maalum.

UKAGUZI WA MALALAMIKO YA JIMBO

Ofisi ya Watoto wa Kipekee itakagua na, ikiwa ni lazima, kuchunguza malalamiko yaliyowasilishwa ipasavyo na kuamua ikiwa shirika la elimu limekiuka masharti ya elimu maalum kuhusiana na elimu ya mtoto wako. Pia, mtu mwingine - yaani, mtu mwingine isipokuwa wewe, au shirika lingine isipokuwa shirika la elimu - linaweza kuwasilisha malalamiko ya jimbo kwa Idara ikiwa anaamini kuwa shirika la elimu limekiuka masharti ya elimu maalum yanayohusisha mwanafunzi.

Malalamiko ya jimbo yanaweza kuwasilishwa kwa Idara wakati wowote ndani ya *mwaka mmoja* baada ya kutokea kwa ukiukwaji unaodaiwa wa elimu maalum. Malalamiko yoyote yanayodai ukiukaji uliotokea baada ya mwaka mmoja kutoka tarehe ambapo malalamiko yaliwasilishwa hayatachunguzwa/kutatuliwa.

JINSI YA KUWASILISHA MALALAMIKO RASMI YA JIMBO

Ikiwa ungependa kuwasilisha malalamiko rasmi ya jimbo kuhusu elimu maalum, lazima:

- Ujaze fomu ya malalamiko ya jimbo kwenye [ukurasa wa wavuti wa Utatuzi wa Migogoro wa DEW](#); au
- Uandike barua ya malalamiko na kuituma kwa Idara kupitia barua ya posta au barua pepe; au
- Upigie mfanyakazi wa Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara kwa 1-877-644-6338 na uombe fomu ya malalamiko, ambayo utajaza na kuirudisha kwa Idara.

Orodha Hakikishi ya Vitu Ambavyo Lazima Ujumuishe katika Malalamiko ya Jimbo

- Taarifa kwamba shirika la elimu limekiuka masharti ya shirikisho au jimbo kuhusiana na elimu maalum
- Maelezo ya tatizo, ikiwa ni pamoja na ukweli ambao ni msingi wa malalamiko yako
- Maelezo yako ya mawasiliano na saina halisi
- Ikiwa unadai ukiukaji wa elimu maalum kuhusiana na mwanafunzi mahususi
- Jina na anwani ya makazi ya mwanafunzi huyo
- Jina la shule ambayo mwanafunzi huyo anasoma
- Katika hali ambapo mtoto au kijana hana makazi (kama inavyoelezwa na Sheria ya Msaada wa Wasio na Makazi ya McKinney-Vento), maelezo ya mawasiliano ya mwanafunzi yanayopatikana na jina la shule ambayo mwanafunzi anahudhuria
- Maelezo ya aina ya tatizo, ikiwa ni pamoja na ukweli kuhusiana na tatizo hilo
- Suluhu inayopendekezwa kwa tatizo kwa kiwango kinachojulikana na kupatikana kwa mhusika
- wakati malalamiko hayo yanawasilishwa
- Malalamiko yanapaswa kutiwa saina.

Kumbuka kuwa malalamiko ambapo hujitambulishi hayatakubaliwa.

UNAFAA KUTUMA MALALAMIKO YAKO WAPI

Malalamiko yako lazima yatumwe kwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio na kwa msimamizi wa shirika la elimu kwa wakati mmoja.

Tuma malalamiko halisi kwa:

The Ohio Department of Education and Workforce Office for Exceptional Children

Attn: Assistant Administrator of Dispute Resolution Section

25 South Front Street, Mail Stop 409

Columbus, Ohio 43215-4183

Kwa barua pepe: oeccomplaints@education.ohio.gov

KUTOTUMIKA KWA MUDA

Kutotumika kwa muda inamaanisha kushikilia masuala katika malalamiko ya jimbo. Ikiwa wewe na shirika la elimu mnaushika katika usikilizaji wa mchakato wa haki, na wewe au shirika la elimu pia liwasilishe malalamiko ya jimbo kuhusu masuala sawa, Idara ya Elimu na Kazi ya Ohio itashikilia malalamiko ya jimbo. Kwa maneno mengine, Idara itasubiri hadi mchakato wa haki umalizike kabla ya kutatua malalamiko yako ya jimbo. Ukiondoa ombi lako la usikilizaji wa mchakato wa haki, Idara itaondoa malalamiko kutoka kwa hali ya kutotumika kwa muda na kuendelea na utatuzi wa malalamiko yako.

Ikiwa usikilizaji wa mchakato wa haki utafanyika na uamuzi wa afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote (impartial hearing officer (IHO)) ufanywe, basi Idara itaondoa malalamiko ya jimbo kutoka kwa hali ya kutotumika kwa muda ili kusuluhisha tu ikiwa masuala bado yanabaki katika malalamiko yako ambayo hayakuamuliwa na afisa wa usikilizaji.

MCHAKATO WA MALALAMIKO YA JIMBO

Idara inapopokea malalamiko yako ya jimbo, mradi tu yamewasilishwa ipasavyo, itanza kuyakagua na, kama inavyohitajika, ichunguze madai ya ukiukaji wa masharti ya elimu maalum. Ofisi ya Watoto wa Kipekee lazima itatue malalamiko ndani ya siku 60 za kalenda kuanzia tarehe iliyopokea malalamiko yako.

Kama sehemu ya mchakato wa malalamiko, Ofisi ya Watoto wa Kipekee ita:

- Kagua malalamiko yako na kuamua ikiwa ina mamlaka ya kutatua madai katika malalamiko yako
- Kujulisha wewe na shirika la elimu kwa maandishi kuhusu madai ambayo itaweza kutatua, ikiwa ni pamoja na uchunguzi (ikiwa inafaa)
- Toa mchakato wa upatanishi au uwezeshaji kwako na shirika la elimu kama njia mbadala ya kutatua malalamiko
- Omba taarifa zaidi inazoweza kuhitaji kutoka kwako na shirika la elimu kuhusu madai katika malalamiko yako
- Kagua hati za ziada na taarifa zinazotolewa nawe na shirika la elimu, kufanya mahojiano ya simu, na kutembelea shirika la elimu la mtoto wako, kama inavyoamua inafaa
- Kupa wewe na shirika la elimu nafasi ya kujibu malalamiko yako na kutoa suluhu
- Andika barua inayokujulisha wewe na shirika la elimu juu ya uamuzi wake kuhusu ikiwa ukiukaji wa elimu maalum umetokea (baada ya kuhitimisha ukaguzi na uchunguzi wake, ikiwa inafaa, na si zaidi ya siku 60 za kalenda kutoka tarehe iliyopokea malalamiko yako)

KUONGEZWA KWA RATIBA ZA MUDA

Idara inaweza kuwa na zaidi ya siku 60 kutatua malalamiko na kutoa barua na uamuzi wake, ikiwa muda utaongezwa. Kuongezewa muda zaidi ya siku 60 ili kutatua malalamiko ya jimbo kunaweza kufanywa wakati:

- Wewe na shirika la elimu mnakubaliana kuruhusu muda zaidi ili nyote muweze kujaribu kutatua tatizo kupitia upatanishi, uwezeshaji, au njia zingine za utatuzi mbadala wa migogoro, au wakati
- Kuna hali za kipekee (zinazoamuliwa na Ofisi ya Watoto wa Kipekee kulingana na kesi yenu).

UWASILISHAJI USIOFAA

Ikiwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee itaamua kuwa haujawasilisha malalamiko ya jimbo ipasavyo kwa sababu haukujumuisha taarifa zote muhimu kuhusu suala unalotaka litatuliwe, au ikiwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee haina mamlaka ya kuchunguza malalamiko, Ofisi ya Watoto wa Kipekee itakutumia barua inayoelezea kwa nini haiendelei mbele na kutatua malalamiko yako, sababu ya uamuzi huu, na, ikiwa inafaa, taarifa unayohitaji kujumuisha katika malalamiko mapya ili yazingatiwe kuwa yamewasilishwa ipasavyo.

KUWASILISHA UPYA MALALAMIKO

Ikiwa unawasilisha malalamiko upya ukiwa na taarifa mpya, hakikisha umetuma malalamiko kwa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio na pia kwa shirika la elimu ndani ya mwaka mmoja kutoka wakati madai ya ukiukwaji wa elimu maalum yalitokea. Ikiwa umejumuisha masuala katika malalamiko yako ambayo Idara haina mamlaka ya kutatua, itakuelekeza kwa huduma za kushughulikia masuala haya, kama inavyofaa.

Kuwasilisha Malalamiko

- Malalamiko huwasilishwa ndani ya mwaka mmoja baada ya madai ya ukiukwaji.
- Mzazi hutuma hati halisi kwa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio na nakala kwa shirika la elimu.
- Malalamiko hudai ukiukaji wa masharti ya elimu maalum na uthibitisho unaounga mkono.

Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio Inakagua Malalamiko

Idara hutuma barua ya kuthibitisha upokeaji kwa mtu aliyewasilisha malalamiko na shirika la elimu.

Idara hutuma barua ya taarifa zisizotosha ikiwa malalamiko hayajawasilishwa ipasavyo, au ikiwa Idara haina mamlaka ya kuyatatua.

Ukaguzi

Idara hukagua hati zote na kuomba hati/taarifa za ziada kama inahitajika.

Idara inahoji watu wanaofaa, kama inavyofaa.

Idara Inatuma Barua ya Matokeo

Idara inafanya maamuzi juu ya kila dai na ikiwa kuna ukiukaji wa elimu maalum.

Idara inatoa hatua za kurekebisha ambapo shirika la elimu limeonekana kuwa linakiuka.

Kuwasilisha Malalamiko ya Mchakato wa Haki

Njia moja unaweza kutatua wasiwasi fulani juu ya elimu maalum ya mtoto wako na shirika la elimu la eneo lako ni kuwasilisha ombi la kikao cha usikilizaji wa mchakato wa haki moja kwa moja kwa shirika la elimu, na pia kutuma nakala kwa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio. Unapofanya hivyo, utakuwa umewasilisha malalamiko ya mchakato wa haki (pia huitwa ombi la mchakato wa haki).

Kuna wengine wanaoweza kuwasilisha malalamiko ya mchakato wa haki:

- Mwanafunzi, ikiwa ana angalau umri wa miaka 18
- Shirika la elimu

SABABU ZA KUWASILISHA

Malalamiko ya mchakato wa haki yanaweza kuwasilishwa kunapokuwa na wasiwasi unaohusisha maeneo yafuatayo ya elimu maalum ya mtoto wako:

- Utambuzi wa mtoto mwenye ulemavu
- Utathmini wa mtoto mwenye ulemavu
- Uwekaji katika shule wa mtoto mwenye ulemavu
- Utoaji wa elimu ya bila malipo inayofaa ya umma (free appropriate public education (FAPE)) kwa mtoto wako

Malalamiko ya mchakato wa haki lazima yadai kuwa masharti ya elimu maalum ya shirikisho au jimbo yamekiukwa na lazima yawasilishwe ndani ya *miaka miwili* kutoka tarehe ambayo mzazi (au shirika la elimu la umma linalowasilisha malalamiko) lilijua au lilipaswa kujua juu ya ukiukwaji wa elimu maalum katika suala hilo. Wakati wowote Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio inapopokea malalamiko ya mchakato wa haki, wazazi na shirika la elimu wanaohusika lazima wapewe nafasi ya kushiriki katika usikilizaji wa mchakato wa haki. Usikilizaji wa mchakato wa haki ni hatua rasmi ambapo afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote anatolewa na Idara kufanya kikao cha kutatua malalamiko ya mchakato wa haki.

TAARIFA ZA KUJUMUISHA

Idara hutoa fomu inayoweza kutumika kuomba kikao cha usikilizaji wa mchakato wa haki. Mtu au shirika la elimu ya umma linalowasilisha ombi hilo sio lazima litumie [fomu ya Idara](#), lakini mtu au shirika hilo lazima bado lijumuishe taarifa hizi zinazohitajika wakati wa kuwasilisha malalamiko ya mchakato wa haki:

1. Jina la mwanafunzi
2. Anwani au maelezo ya mawasiliano ya mwanafunzi
3. Jina la shirika la elimu
4. Ikiwa mtoto wako hana makazi, maelezo yanayopatikana ya mawasiliano ya mtoto wako na jina la shule mtoto wako anakosoma
5. Maelezo ya tatizo mahususi kuhusu mtoto wako, pamoja na uthibitisho kuhusu tatizo
6. Mawazo au mapendekezo ya kutatua tatizo hilo

Malalamiko ya mchakato wa haki lazima yawe na maelezo sawa ya kina kama ilivyo na malalamiko ya jimbo (angalia ukurasa wa 16); hata hivyo, saina halisi haihitajiki. Yanaweza kuwasilishwa kwa shirika la elimu na Idara ana kwa ana, kwa barua ya posta, faksi, au barua pepe. Masuala ambayo hayajajumuishwa katika malalamiko yako halisi ya mchakato wa haki hayatahakikishwa na afisa wa usikilizaji wakati wa usikilizaji wa mchakato wa haki.

KUREKEBISHWA MALALAMIKO YA MCHAKATO WA HAKI

Kurekebisha malalamiko ya mchakato wa haki ni kusasisha malalamiko baada ya kuyawasilisha kwa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio. Unaweza kurekebisha malalamiko yako ya mchakato wa haki ikiwa tu:

- Mhusika huyo mwingine anakubali malalamiko yaliyorekebishwa ya mchakato wa haki, kwa maandishi, na amepewa fursa ya kutatua malalamiko kupitia mkutano wa utatuzi (mkutano wa utatuzi umeelezewa kwenye ukurasa wa 23), au

- Afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote anakubali. Afisa wa usikilizaji anaweza kutoa ruhusa kama hiyo hadi siku tano kabla ya kuanza kwa usikilizaji wa mchakato wa haki, lakini sio baada ya hapo.

Mchakato na Ratiba za Mchakato wa Haki

Ikiwa utawasilisha malalamiko ya mchakato wa haki dhidi ya shirika la elimu la mtoto wako, ndani ya siku 10 za kalenda ya kupokea malalamiko yako ya mchakato wa haki, shirika la elimu lazima likupe jibu au notisi iliyoandikwa ya awali kuhusu ukiukwaji wa elimu maalum, isipokuwa shirika la elimu liwe tayari limetoa notisi kama hiyo.

Notisi iliyoandikwa ya awali ambayo shirika la elimu linakupa lazima ijumuishe:

- Maelezo ya hatua ambayo ombi lako au malalamiko ya mchakato wa haki inahusu. Hii inaweza kuwa hatua ambayo shirika la elimu lilitaka kuchukua au lilikataa kuchukua. Shirika la elimu pia lazima lieleze katika jibu lake kwa nini shule ilitaka kuchukua hatua au ilikataa kuchukua hatua hiyo.
- Maelezo ya mbinu zote ambazo zilitumika kutathmini mtoto wako, rekodi kuhusu mtoto wako, na ripoti ambazo shirika la elimu lilitumia kufanya uamuzi wake wa kuchukua hatua au kukataa hatua hiyo.
- Maelezo ya chaguo zingine ambazo timu ya IEP ilizingatia kwa mtoto wako na sababu kwa nini ilikataa chaguo hizo
- Maelezo ya mambo mengine ambayo yalikuwa muhimu kwa uamuzi wa shirika la elimu kuchukua au kukataa hatua

Shirika la elimu pia lazima likupe taarifa kuhusu msaada wa kisheria wa bila malipo au wa gharama nafuu na huduma zingine zinazofaa unazoweza kupata.

Ikiwa malalamiko ya mchakato wa haki yanawasilishwa dhidi yako kama mzazi, lazima ujibu malalamiko hayo ndani ya siku 10 za kalenda. Jibu lako lazima lishughulikie masuala yaliyoibuliwa katika malalamiko ya mchakato wa haki.

Utoshelevu

Malalamiko ya mchakato wa haki yatazingatiwa kuwa ya kutosha (ikimaanisha kuwa yaliwasilishwa ipasavyo) *isipokuwa* mhusika huyo mwingine amjulisha afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote na mhusika anayewasilisha malalamiko akidai kuwa hayakidhi masharti ya uwasilishaji (yaani, kwamba hayatoshi). Mhusika huyo mwingine lazima apinge madai kwa upungufu wa utoshelevu wa malalamiko ya mchakato wa haki, kwa maandishi, ndani ya siku 15 za kalenda kutoka wakati malalamiko ya mchakato wa haki yalipokelewa.

Kwa mfano, ikiwa utawasilisha malalamiko ya mchakato wa haki kwa shirika la elimu la eneo lako (na kutuma nakala kwa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio), yatazingatiwa kuwa yametosha isipokuwa shirika la elimu limjulisha afisa wa usikilizaji, kwa maandishi na ndani ya siku 15, kwamba halifikiri ombi lako limewasilishwa ipasavyo. Kisha, afisa wa usikilizaji ana siku tano za kalenda kutoka wakati anapokea notisi ya maandishi ya shirika la elimu ili kuamua ikiwa malalamiko yako ya mchakato wa haki yanatosha (kwamba yanakidhi masharti ya malalamiko ya mchakato wa haki kwenye ukurasa wa

22). Afisa wa usikilizaji pia lazima akutumie wewe na shirika la elimu uamuzi wake, kwa maandishi, ndani ya siku 15.

Ikiwa afisa wa usikilizaji ataamua kuwa malalamiko yako ya mchakato wa haki hayatoshi, una chaguo la kuwasilisha upya malalamiko mapya ya mchakato au kurekebisha malalamiko ya awali ya mchakato wa haki, mradi tu shirika la elimu likubali na lipewe nafasi ya kutatua hali hiyo kupitia mkutano wa utatuzi au afisa wa usikilizaji atoe ruhusa kabla ya siku tano kabla ya kuanza kwa usikilizaji.

Ikiwa utarekebisha ipasavyo malalamiko yako ya mchakato wa haki, basi kipindi cha utatuzi cha siku 30 huanza wakati unapowasilisha malalamiko yaliyorekebishwa.

Kipindi cha Utatuzi

Kipindi cha utatuzi ni muda kati ya kuwasilisha malalamiko ya mchakato wa haki na usikilizaji halisi wa mchakato wa haki. Kipindi cha utatuzi kinahusisha mkutano wa utatuzi ambao unatoa fursa, kwa mara nyingine, kutatua mgogoro wa elimu maalum kabla ya kuanza rasmi kwa usikilizaji. Ikiwa utawasilisha malalamiko ya mchakato wa haki lakini kisha ushindwe kushiriki katika mchakato wa utatuzi, hii itachelewesha kuanza kwa ratiba za mchakato wa haki (maelezo zaidi kuhusu ratiba yanapatikana hapa chini).

Kipindi cha utatuzi ni siku 30 kutoka tarehe ya kuwasilishwa kwa malalamiko ya mchakato wa haki (au kutoka tarehe ambayo malalamiko yalirekebishwa ipasavyo). Ikiwa shirika la elimu halijatatua malalamiko ya mchakato wa haki kwa njia inayokuridhisha baada ya siku 30 kupita, usikilizaji wa mchakato wa haki unaweza kuendelea. Mara baada ya kipindi cha utatuzi cha siku 30 kumalizika, kuna ratiba ya siku 45 ya usikilizaji wa mchakato wa haki na kwa afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote kufanya uamuzi (angalia ukurasa wa 22), isipokuwa wewe na shirika la elimu mmekubaliana kuhusu upatanishi ambao unazidi siku 30. Pia kumbuka kuwa kipindi cha utatuzi cha siku 30 kinaweza kumalizika mapema ikiwa, wakati wa siku hizo 30, wewe na shirika la elimu mnakubaliana kwa maandishi kwamba hakuna makubaliano yanayowezekana.

Wakati wa kipindi cha utatuzi cha siku 30, na ndani ya siku 15 za kwanza za kalenda za kupokea malalamiko ya mchakato wa haki, shirika la elimu lazima lipange mkutano wa utatuzi. Ikiwa shirika la elimu halitafanya mkutano wa utatuzi ndani ya siku 15 za kalenda au halitashiriki katika mkutano wa utatuzi, unaweza kuomba afisa wa usikilizaji kuanza ratiba ya siku 45 ya usikilizaji wa mchakato wa haki. Shirika la elimu halihitajiki kupanga mkutano wa utatuzi ikiwa liliwasilisha malalamiko ya mchakato wa haki.

Usikilizaji wa Mchakato wa Haki Unafanywa na Afisa wa Usikilizaji Asiyeegemea Upande Wowote

Wakati malalamiko ya mchakato wa haki hayawezi kutatuliwa, yatapelekwa kwa usikilizaji rasmi unaofanywa na afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote. Afisa wa usikilizaji lazima awe mwanasheria ambaye amefundishwa na Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio kufanya vikao vya usikilizaji wa mchakato wa haki.

Shirika la elimu hulipia gharama ya afisa wa usikilizaji; hata hivyo, mtu huyu hapendelei upande wowote, ni wa nje na huchaguliwa kwa nasibu. Hajaajiriwa na shirika la elimu linalohusika katika elimu na hapaswi kuwa na maslahi ya kibinafsi au ya kitaaluma ambayo huenda yakapendelea mhusika mmoja juu ya mwingine.

Zaidi ya hayo, afisa wa usikilizaji anajua masharti maalum ya elimu, ikiwa ni pamoja na IDEA, sheria za shirikisho na jimbo na kanuni na jinsi mahakama zinavyofasiri kesi za elimu maalum.

Baada ya usikilizaji, afisa wa usikilizaji ataandika uamuzi kulingana na utaalamu wa kawaida wa kisheria.

MKUTANO WA UTATUZI

Madhumuni ya mkutano wa utatuzi ni kukupa fursa ya kujadili matatizo katika malalamiko na kwa shirika la elimu kuwa na nafasi ya kushirikiana nawe katika kufikia utatuzi. Shirika la elimu lina jukumu la kuitisha mkutano wa utatuzi, na unahitajika kushiriki. Kama hutashiriki katika mkutano wa utatuzi na shirika la elimu liweke kumbukumbu kuwa ulikosa kushiriki, shirika la elimu linaweza kumwomba afisa wa usikilizaji kutupilia mbali malalamiko yako ya mchakato wa haki mwishoni mwa kipindi cha siku 30.

Wewe na shirika la elimu huamua ni wajumbe gani wa timu ya IEP wanapaswa kuhudhuria mkutano wa utatuzi. Mkutano huu lazima ujumuishe mwakilishi wa shirika la elimu ambaye ana mamlaka ya kufanya maamuzi kwa niaba ya shirika la elimu.

Mwanasheria wa shirika la elimu hatahudhuria mkutano huu isipokuwa ukichagua kuwa na mwanasheria wako mwenyewe. Mkutano huu ni hatua inayohitajika katika mchakato wa utatuzi isipokuwa wewe na shirika la elimu mkubaliane kwa maandishi kuondoa mkutano wa utatuzi, au wewe na shirika la elimu mkubaliane kutumia upatanishi badala ya mkutano wa utatuzi. Wewe na shirika la elimu mnaruhusiwa kuwa na upatanishi zaidi ya siku 30 za utatuzi ikiwa nyote mnakubali kufanya hivyo. Hii itazuia ratiba ya usikilizaji na uamuzi wa mchakato wa haki wa siku 45 kuanza.

Ikiwa wewe na shirika la elimu mtatua mgogoro wenu katika mkutano wa utatuzi, nyote lazima msaini makubaliano ya kisheria ambayo:

- Yanaweka wazi nini kitatokea sasa kwa maandishi
- Yanayosainiwa na wewe na mwakilishi wa shirika la elimu
- Mahakama inaweza kutekeleza

Kushurutisha kisheria ina maana kwamba kama wewe au shirika la elimu mtakiuka makubaliano hayo, mahakama inaweza kukuamuru wewe au shirika la elimu kufanya hivyo.

Ikiwa wewe au shirika la elimu mtaamua kutokubali baada ya kusaini makubaliano, yeyote kati yenu anaweza kughairi makubaliano ndani ya siku tatu za kazi baada ya kusaini.

Ikiwa wewe na shirika la elimu mmefikia makubaliano juu ya malalamiko ya mchakato wa haki kabla ya kumalizika kwa kipindi cha utatuzi cha siku 30, malalamiko yatafungwa na hakutakuwa na usikilizaji wa mchakato wa haki unakaofanywa.

Mchakato wa Usikilizaji

Usikilizaji wa mchakato wa haki lazima upangwe na ufanyike katika eneo na wakati unaokufaa wewe na shirika la elimu. Afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote atawasiliana na wewe na shirika la elimu kwa wakati mmoja wakati mawasiliano yanahitajika wakati wa mchakato wa usikilizaji. Kwa maneno mengine, mawasiliano yote kati ya afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote, wewe, na shirika la elimu yatafanyika kwa pamoja na sio wakati tofauti.

Ratiba ya siku 45 inajumuisha usikilizaji wa mchakato wa haki na kipindi cha afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote kufanya uamuzi. Muda wa usikilizaji wa mchakato wa haki wa siku 45 huanza baada ya kipindi cha utatuzi cha siku 30 kumalizika, au baada ya mojawapo ya yafuatayo kutokea:

- Wewe na shirika la elimu mnakubaliana kwa maandishi kuondoa (kutokuwa na) mkutano wa utatuzi, au
- Mara tu mnapoanza kujadili maswala katika mkutano wa utatuzi au mkutano wa upatanishi, wewe na shirika la elimu mkubaliane kwa maandishi kwamba hakuna makubaliano yanayowezekana, au
- Wewe na shirika la elimu mnakubaliana kwa maandishi kwenda zaidi ya kipindi cha utatuzi cha siku 30 ili muweze kuendelea na upatanishi, na kisha wewe au shirika la elimu mjiandoe kutoka kwa mchakato wa upatanishi.

Isipokuwa afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote akubali kutoa muda zaidi (au kwa maneno mengine, aongeze muda), kwa ombi la mmoja wa wahusika ndani ya ratiba ya siku 45 ya usikilizaji, yafuatayo yatatokea:

- Usikilizaji unapaswa kuandaliwa.
- Uamuzi wa usikilizaji lazima ufikiwe; na
- Nakala ya uamuzi lazima itumwe kwako na kwa shirika la elimu, pamoja na Idara ya Elimu na Kazi ya Ohio kupitia barua iliyothibitishwa.

Angalau siku tano kabla ya usikilizaji wa mchakato wa haki, wewe na shirika la elimu lazima mshiriki katika mkutano wa kufichua taarifa. Haya ni mazungumzo ya kuhakikisha kuwa wewe na shirika la elimu mna habari ambazo zitawasilishwa wakati wa usikilizaji.

HAKI ZA USIKILIZAJI

Katika usikilizaji wa mchakato wa haki, una haki ya:

- Kuleta mtoto wako ambaye ni mada ya usikilizaji
- Kuomba kwamba kesi hiyo ifunguliwe kwa umma
- Kuleta mwanasheria wako au watu wenye ujuzi maalum wa watoto wenye ulemavu na wakushauri
- Kuwasilisha ushahidi (ithibati), kupinga, na kuhoji (kuuliza maswali) mashahidi na kuhitaji mahudhurio ya mashahidi (tena, kikao cha usikilizaji kitashughulikia tu masuala uliyoyaibua katika malalamiko yako ya mchakato wa haki, isipokuwa shirika la elimu likubali kukuruhusu uongeze masuala mapya)
- Kukataza ushahidi wowote mpya kuwasilishwa ambao haujaonyeshwa kwako angalau siku tano za kazi kabla ya usikilizaji
- Kupokea rekodi ya nukuu ya kila neno ambayo imeandikwa (au ya kielektroniki, ikiwa unapendelea) ya usikilizaji, na rekodi yoyote ya matokeo na maamuzi, bila kulipishwa

Ikiwa Utaleta Mawakili Wowote Ambao Si Wanasheria

Kama utaleta mawakili wowote ambao si wanasheria, watu hawa hawana haki ya kupokea ada ya mwanasheria (au ada yoyote kwa ajili ya huduma zao) kutoka kwa mhusika huyo mwingine. Wakili hawezi kukutetea kisheria wakati wa usikilizaji na ushiriki wa wakili unaweza kuwa mdogo wakati wa kesi.

Malalamiko na Ratiba ya Mchakato wa Haki Ulioharakishwa

Usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa ni usikilizaji wenye ratiba za haraka ambazo zinawezesha utatuzi wa haraka wa migogoro fulani ya elimu maalum. Wewe au shirika la elimu linaweza kuwasilisha ombi la usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa katika hali hizi tu ikiwa:

1. Haukubaliani na uamuzi wa shirika la elimu kuhusu uwekaji (mpango au huduma) wa elimu ya mtoto wako, na hii ilikuwa matokeo ya shule kumuadhibu mtoto wako; au
2. Hukubaliani na matokeo ya uamuzi wa udhihirisho wa ulemavu; au
3. Shirika la elimu linaamini uwekaji (mpango au huduma) wa sasa wa elimu kwa mtoto wako una uwezekano mkubwa wa kusababisha majeraha kwa mtoto wako au wengine.

Ratiba ya malalamiko ya mchakato wa haki ulioharakishwa inajumuisha kipindi cha utatuzi cha siku 15 za kalenda na ratiba ya usikilizaji ya siku 20 za shule. Shirika la elimu lazima lipange mkutano wa utatuzi ndani ya siku saba za kalenda baada ya kupokea malalamiko ya mchakato wa haki. Baada ya usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa, afisa wa usikilizaji ana siku 10 za shule kuandika uamuzi wa mwisho na kukupa wewe na shirika la elimu. Hakuna muda wa ziada utaongezwa wakati wa malalamiko ya mchakato wa haki ulioharakishwa.

Kukata Rufaa kwa Uamuzi

Uamuzi uliofanywa na afisa asiyeegemea upande wowote wakati wa hitimisho la usikilizaji wa mchakato wa haki ni wa mwisho isipokuwa mhusika aliyepoteza kesi awasilishe rufaa moja kwa moja kwa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio ndani ya siku 45 baada ya kupata uamuzi. Mhusika aliyepoteza kesi ni mzazi au shirika la elimu wakati uamuzi wa afisa wa usikilizaji hauendani na matarajio ya mhusika huyo (ambayo inamaanisha kuwa mhusika huyo hakushinda).

JINSI YA KUKATA RUFAA MAAMUZI YA AFISA WA USIKILIZAJI

Ili kukata rufaa uamuzi wa afisa wa usikilizaji, lazima utume kwa posta au barua pepe nakala ya rufaa yako iliyoandikwa kwa Idara na nakala ya rufaa kwa msimamizi wa shirika lako la elimu. Idara itamtaja afisa wa ukaguzi wa ngazi ya jimbo (au "afisa wa ukaguzi") kufanya ukaguzi usioegemea upande wowote wa uamuzi wa mchakato wa haki. Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio italipa afisa huyo wa ukaguzi.

Afisa wa ukaguzi atachunguza rekodi za usikilizaji wote wa mchakato wa haki. Aidha, afisa wa ukaguzi atahakikisha kuwa usikilizaji ulifuata masharti ya mchakato wa haki na kutafuta ushahidi wa ziada kama inavyohitajika. Afisa wa ukaguzi anaweza kuomba hoja za mdomo au zilizoandikwa kutoka kwako na shirika la elimu. Ikiwa afisa wa ukaguzi ataandaa kikao cha kuzingatia hoja za mdomo, haki zote za usikilizaji (angalia ukurasa wa 25) ambazo unapewa katika usikilizaji wa mchakato wa haki pia utazipata wakati wa usikilizaji mbele ya afisa wa ukaguzi.

KUONGEZWA/RATIBA ZA MUDA

Ndani ya siku 30 baada ya Idara kupokea ombi lako la ukaguzi wa ngazi ya jimbo, afisa wa ukaguzi atatoa uamuzi, isipokuwa aruhusu nyongeza ya muda, ambayo inaweza kuombwa na mzazi au shirika la elimu (hata hivyo, kumbuka kuwa nyongeza za muda haziwezi kuruhusiwa wakati wa rufaa kutoka

kwa usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa). Unaweza pia kuomba nakala zilizoandikwa au rekodi za elektroniki za kila neno za matokeo na maamuzi ya afisa wa ukaguzi.

KUKATA RUFAA KWA MAHAKAMA YA SHIRIKISHO AU JIMBO

Uamuzi wa ukaguzi wa ngazi ya jimbo ni wa mwisho isipokuwa ukate rufaa kwa mahakama ya shirikisho au jimbo. Mhusika aliyepoteza (ambaye alishindwa) kutokana na uamuzi wa afisa wa ukaguzi ana haki ya kuwasilisha kesi katika mahakama ya wilaya ya shirikisho ndani ya siku 90 kutoka tarehe ya uamuzi wa afisa wa ukaguzi au katika mahakama ya maombi ya kawaida ya kaunti ambapo shirika la elimu la mtoto wako linapatikana ndani ya siku 45 baada ya kupokea taarifa ya uamuzi wa afisa wa ukaguzi. Mahakama itapitia rekodi, kusikiliza ushahidi zaidi kwa ombi la pande zote, na kisha kufanya uamuzi wa mwisho kulingana na rekodi na ushahidi zilizowasilishwa. Lazima ulipe gharama za mahakama kwa rufaa unayowasilisha mahakamani lakini ikiwa utashinda, unaweza kuwa na haki ya kurejeshwa ada za mahakama na ada ya wakili kwa hiari ya mahakama.

Hali ya Mtoto Wakati wa Mchakato wa Haki

- Mtoto wako lazima abaki au asalie katika uwekaji wa sasa wa elimu wakati malalamiko ya mchakato wa haki yanaendelea, isipokuwa wewe na shirika la elimu mnakubali kuwa uwekaji wa elimu ya mtoto wako unaweza kubadilika.
- Uwekaji wa sasa wa elimu ya mtoto wako ni ule ulioelezwa katika IEP yake iliyotekelezwa hivi majuzi zaidi.
- Ikiwa mtoto wako amewekwa katika IAES (mpangilio mbadala wa elimu kwa muda, au mpangilio wa muda wa masomo nje ya shule) kwa sababu ya kupewa nidhamu na shirika la elimu, mtoto wako atabaki katika mpangilio huo wa elimu hadi afisa wa usikilizaji afanye uamuzi au hadi nidhamu ya shirika la elimu ya mtoto wako imalizike, chochote kinachotokea kwanza.
- Ikiwa malalamiko ya mchakato wa haki yanahusisha uandikishaji wa kwanza kwenye shirika la elimu, mtoto wako, kwa ruhusa yako, lazima awekwe katika shirika la elimu hadi mchakato wa haki ukamilike.
- Ikiwa malalamiko ya mchakato wa haki yanahusisha ombi la kuanza kutoa huduma chini ya sehemu ya sheria kuhusu umri wa shule kwa sababu mtoto wako ametimiza umri wa miaka mitatu na hastahiki tena huduma chini ya sehemu ya sheria kuhusu usaidizi wa mapema, shirika la elimu halihitajiki kutoa huduma za usaidizi wa mapema ambazo mtoto wako hajapokea.
- Ikiwa mtoto wako atapatikana anastahiki huduma maalum za elimu na mzazi anakubali utoaji wa huduma za kwanza, basi shirika la elimu lazima litoe huduma hizo ambazo hazipingwi na mzazi wala shirika la elimu.

Kuomba Rufaa ya Uamuzi wa Afisa wa Usikilizaji Asiyeegemea Upande Wowote

Unaweza kupinga uamuzi wa afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote (rufaa) kwa maandishi ndani ya siku 45 za kalenda baada ya kupokea uamuzi. Tuma ombi lako kwa:

Ohio Department of Education and Workforce
Office for Exceptional Children Dispute
Resolution Section
25 South Front Street Mail Stop 409
Columbus, Ohio 43215
OECdueprocess@education.ohio.gov

Kwa usaidizi wa ziada, tafadhali piga simu kwa Ofisi ya Watoto wa Kipekee ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio kwa (614) 466-2650, au bila malipo kwa (877) 644-6338.

- Ikiwa afisa wa ukaguzi anakubaliana na wewe kwamba kunafaa kuwa na mabadiliko ya uwekaji, uwekaji huo lazima uzingatiwe kama makubaliano kati ya jimbo na wazazi kwa madhumuni ya kubaki katila mpangilio huo.

Ada za Mwanasheria

Unaweza kuchagua kuajiri mwanasheria wakati wowote ili akuwakilishe wakati wa mchakato wa haki (au kesi juu ya rufaa ya uamuzi wa mchakato wa haki), lakini lazima ulipe gharama zako za kisheria. Ikiwa unachagua kuajiri mwanasheria na ushinde (upokee uamuzi uliotarajia) katika kesi au mashtaka katika mahakama ya shirikisho au jimbo inayohusiana na mchakato wako wa haki (kukufanya uwe mhusika aliyeshinda), mahakama inaweza kuagiza shirika la elimu likulipe ada zinazofaa za mwanasheria.

IKIWA SHIRIKA LA ELIMU LITASHINDA

Ikiwa shirika la elimu litashinda, mahakama inaweza kukuamuru ulipe ada zinazofaa za mwanasheria kwa shirika la elimu. Mahakama inaweza kukuamuru wewe au mwanasheria wako alipe ada ya mwanasheria wa Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio au shirika lako la elimu ikiwa atashinda na mahakama itaamua yoyote kati ya yafuatayo:

- Kwamba kesi hiyo haikuwa na maana, isiyo ya busara, au bila msingi
- Kwamba uliendelea kuwasilisha kesi ya kisheria baada ya kesi hiyo kuwa bila maana, isiyo ya busara, au bila msingi
- Kwamba kesi hiyo ililetwa kwa madhumuni yasiyofaa, kama vile kusumbua, kusababisha ucheleweshaji usiofaa, au kuongeza gharama ya ada za kisheria

KAMA MAHAKAMA ITAAMURU ADA ZA KISHERIA ZILIPWE KWAKO AU SHIRIKA LA ELIMU

Ikiwa mahakama itaamuru ada za kisheria zilipwe kwako au kwa shirika la elimu, mahakama itaamua kiasi ambacho ni cha busara. Ada za mwanasheria lazima zitegemee viwango vya kawaida katika jamii ambapo kesi au mashtaka yaliwasilishwa, na kulingana na aina na ubora wa huduma zinazotolewa. Kuna vikomo fulani juu ya uwezo wa mahakama kuamuru ulipaji wa ada ya mwanasheria.

Mahakama haiwezi kuamuru ulipaji wa ada ya mwanasheria katika hali hizi:

- Ambapo shirika la elimu linatoa ofa iliyoandikwa ya kusuluhisha mgogoro ndani ya siku 10 baada ya mashtaka, haukubali ofa hiyo ndani ya siku 10, na uamuzi katika kesi hiyo haukufai sana ikilinganishwa na ofa iliyopendekezwa iliyotolewa na shirika la elimu
  - Hata hivyo, mahakama inaweza kuamuru ulipwe ada ikiwa utashinda kesi hiyo na mahakama inaamua kuwa ulikuwa na haki kubwa (ulikuwa na sababu nzuri) kutokubali ofa ya usuluhishaji ya shirika la elimu.
- Kwa ushiriki wa mwanasheria wako katika mkutano wa IEP, isipokuwa mkutano huo unaandaliwa kama matokeo ya usikilizaji wa usimamizi au kesi ya mahakama
- Kwa ushiriki wa mwanasheria wako katika mkutano wa utatuzi

KUPUNGUZA ADA ZA MWANASHERIA

Mahakama inaweza pia kupunguza malipo ya ada ya mwanasheria ikiwa:

- Wakati wa kesi, wewe au mwanasheria wako bila sababu mnachelewesha bila sababu usuluhishaji wa mwisho kwa mgogoro

- Kiasi cha ada cha mwanasheria wako ni cha juu zaidi kuliko kiwango cha malipo ya kila saa ambacho ni kiwango cha sasa katika jamii kwa huduma sawa za wanasheria wa ujuzi, sifa, na uzoefu sawa
- Muda uliotumika na huduma za kisheria ulizopokea zilikuwa nyingi kupita kiasi (kwa kiasi kikubwa) kutokana na hali ya kesi au mashtaka
- Mwanasheria wako hakutoa taarifa sahihi kwa shirika la elimu katika notisi yako ya malalamiko

Hakuna hata moja ya hapo juu inatumika ikiwa mahakama itagundua kuwa jimbo au shirika la elimu bila sababu zinazofaa lilichelewesha utatuzi wa mwisho wa kesi au mashtaka, au vinginevyo lilikiuka ulinzi wa taratibu wa IDEA.

Nidhamu

Taratibu za Nidhamu kwa Watoto Wenye Ulemavu

Katika hali nyingine, shirika la elimu linaweza kuendelea kutoa huduma maalum za elimu kwa mtoto wako mwenye ulemavu, hata baada ya shirika la elimu kumsimamisha, kumfukuza, au vinginevyo kumwondoa mtoto wako kutoka kwa uwekaji wake wa sasa wa elimu (rejelea IEP ya mtoto wako kwa maelezo zaidi kuhusu uwekaji wake wa sasa wa elimu).

UWEKAJI WA ELIMU NA NJIA MBADALA

Ikiwa mtoto wako ameondolewa kutoka kwa uwekaji wake wa sasa wa elimu kwa kukiuka sheria za shirika la elimu kwa chini ya siku 10 mfululizo za shule, shirika la elimu halipaswi kumpa mtoto wako huduma maalum za elimu kwa wakati huo. Ikiwa mtoto wako ameondolewa shuleni *kwa zaidi ya siku 10 mfululizo za shule*, shule lazima iendelee kumpa mtoto wako huduma za elimu maalum, hata kama ni katika mpangilio mwingine wa elimu (kwa mfano, darasa lingine, shule nyingine, au nyumbani kwa mwanafunzi).

Ikiwa shirika la elimu linaondoa mtoto wako kutoka kwa uwekaji wake wa sasa kwa zaidi ya siku 10 mfululizo za shule katika mwaka sawa wa shule, inachukuliwa kuwa mabadiliko ya uwekaji wa elimu ya mtoto wako.

Ikiwa shirika la elimu limemwondoa mtoto wako kutoka kwa uwekaji wake wa sasa wa elimu katika matukio tofauti (mfululizo wa kuondolewa) ambao jumla wa muda wake ni zaidi ya siku 10 katika mwaka wa masomo, shule lazima iamue ikiwa kuondolewa kwa mtoto ni mabadiliko ya uwekaji wa elimu ya mtoto wako.

Katika kufanya uamuzi huu, shule lazima izingatie mambo yafuatayo:

- Urefu wa kila wakati mtoto wako aliondolewa
- Jumla ya muda ambao mtoto wako aliondolewa
- Ukaribu wa vipindi hivi vya kuondolewa
- Kufanana kwa tabia ya mtoto wako na tabia yake katika matukio ya awali yaliyofanya mtoto wako kuondolewa

Wakati wa kubadilisha uwekaji wa elimu ya mtoto kwa sababu mtoto wako hakufuata kanuni za shule, shirika la elimu, mzazi, na wajumbe husika wa timu ya IEP, kama ilivyoamuliwa na mzazi na shirika la elimu, lazima wakutane kufanya ukaguzi wa uamuzi wa udhihirisho. Madhumuni ya ukaguzi wa uamuzi wa udhihirisho ni kuamua ikiwa tabia ya mtoto wako ilisababishwa na au ilikuwa na uhusiano mkubwa na wa moja kwa moja na ulemavu wa mtoto wako.

Uamuzi wa Udhihirisho

Kabla ya kubadilisha uwekaji wa elimu ya mtoto wako kwa sababu za nidhamu, shirika la elimu lazima lichukue hatua fulani kulinda haki za mtoto wako. Hatua moja ni kuandaa mkutano wa ukaguzi wa uamuzi wa udhihirisho. Huu ni mkutano wa kuamua kama tabia ya mtoto wako ilisababishwa na au ilikuwa na uhusiano mkubwa na wa moja kwa moja na ulemavu wa mtoto wako. Kwa maneno mengine, je, tabia ya mtoto wako ilisababishwa na ulemavu wake? Timu ya IEP ya mwanafunzi itaamua ikiwa tabia ya mtoto wako ilisababishwa na ulemavu ndani ya siku 10 za shule za uamuzi wowote wa kubadilisha uwekaji wa elimu.

MKUTANO WA UKAGUZI WA UAMUZI WA UDHIHIRISHO

Katika mkutano wa ukaguzi wa uamuzi wa udhihirisho, wewe na wajumbe wengine wa timu ya IEP hupitia taarifa husika ikiwa ni pamoja na IEP ya mtoto wako, uchunguzi wa mwalimu na taarifa yoyote unayoitoa.

Ikiwa tabia ni udhihirisho wa ulemavu wa mtoto wako, mtoto wako atarudishwa kwenye uwekaji ambao aliondolewa, isipokuwa timu ya IEP ikubali mabadiliko ya uwekaji.

Ikiwa tabia ya mtoto wako inaonekana kuwa udhihirisho wa ulemavu, timu ya IEP inapaswa:

1. Kuanza tathmini ya tabia ya utendakazi ndani ya siku 10 na kuikamilisha haraka iwezekanavyo. Tathmini ya tabia ya utendakazi ni ukaguzi wa tabia ya mtoto wako na hutumiwa kuamua nini katika mazingira ya mtoto wako husababisha tabia isiyofaa, na pia tabia gani mbadala zinahitaji kufundishwa ili mtoto wako apate matokeo na maoni mazuri, na
2. Kuanza mpango wa usaidizi wa tabia kwa mtoto wako ikiwa tathmini ya tabia ya utendakazi tayari imekamilika na inahusiana na nidhamu husika (mpango wa usaidizi wa tabia unashughulikia tabia ambazo hazifai kwa shule na njia mahususi ambazo shule itajaribu kuzipunguza), au

3. Ikiwa mpango wa usaidizi wa tabia tayari upo, ikague mpango huo na ifanye mabadiliko yoyote yanayohitajika ndani ya siku 10.

Mpangilio Mbadala (Wa Muda Na Tofauti) wa Kielimu

Uamuzi wa kuweka mtoto wako katika mpangilio mbadala wa elimu (interim alternative educational setting (IAES)) hufanywa na timu ya IEP ya mtoto wako. IAES ni uwekaji tofauti na wa muda kwa mtoto wako ili apate elimu maalum. Tarehe ambayo timu ya IEP inafanya uamuzi wa kubadilisha uwekaji wa mtoto wako kuwa IAES kwa sababu mtoto wako amekiuka kanuni ya shule, shirika la elimu lazima likujulishe kuhusu uamuzi huo na kukupa Mwongozo wa Haki za Wazazi katika Elimu Maalum.

Hata kama tabia ya mtoto wako ilisababishwa na ulemavu wa mtoto wako, shirika la elimu linaweza kumwondoa mtoto wako kutoka kwa IAES kwa hadi siku 45 za masomo ikiwa mtoto wako:

- Alibeba silaha
- Alimiliki au kutumia dawa haramu, au kuuza au kujaribu kununua au kuuza dawa zinazodhibitiwa (kwa mfano, dawa za kulevyu)
- Alisababisha majeraha mabaya ya kimwili kwa mtu mwingine

Hii kwa ujumla inatumika ikiwa mtoto wako alitenda tabia hiyo akiwa njiani kwenda shule, akiwa shuleni, au kwenye hafla ya shule.

Ikiwa tabia ya mtoto wako *haikusababishwa moja kwa moja na ulemavu wa mtoto wako*, mtoto wako anaweza kuwekwa katika IAES kwa muda sawa ambao mtoto asiye na ulemavu angewekwa kama adhabu.

Ikiwa tabia ya mtoto wako *ilihusiana moja kwa moja au kusababishwa na ulemavu wa mtoto wako* na mtoto wako alikiuka kanuni za shule, mtoto wako lazima arudishwe kwenye mpangilio wa elimu ambao aliondolewa, isipokuwa wewe na shirika la elimu mkubali mabadiliko ya uwekaji kama sehemu ya mabadiliko katika mpango wa usaidizi wa tabia au IEP.

Hata hivyo, ikiwa shirika la elimu linaamini kuwa kudumisha mtoto wako katika uwekaji wake wa sasa wa elimu (kulingana na IEP ya mtoto wako) kuna uwezekano mkubwa wa kusababisha majeraha kwa mtoto wako au wengine, shirika la elimu linaweza kuitisha mkutano wa IEP kujadili wasiwasi huu. Ikiwa wewe na shirika la elimu hamkubaliani na mabadiliko ya uwekaji, shirika la elimu linaweza

Wakati Tabia ya Mtoto Wako Inasababishwa na Ulemavu Unaoshukiwa

Ikiwa mtoto wako hana IEP, unaweza kuomba shule kumchukulia mtoto wako kama mtoto mwenye ulemavu ikiwa yoyote ya mambo haya yalitokea kabla ya mtoto wako kukiuka kanuni ya shule:

- Uliwaambia wafanyakazi wa usimamizi wa shule au mwalimu wa mtoto wako, kwa maandishi, kwamba unafikiri mtoto wako anaweza kuhitaji huduma za elimu maalum, au
- Uliomba tathmini kwa ajili ya mtoto wako, au
- Mwalimu wa mtoto wako au mfanyakazi mwingine wa shule alimwambia mkurugenzi wa elimu maalum au wafanyakazi wengine wa usimamizi moja kwa moja kuhusu wasiwasi mahususi juu ya tabia ya mtoto wako.
- Shirika la elimu halitatarajiwa kumtendea mtoto wako kama mtoto mwenye ulemavu ikiwa umekataa kutoa ruhusa kwa shirika hilo ya kutathmini mtoto wako kwa elimu maalum. Hii pia ni kweli ikiwa ulikataa elimu maalum na huduma zinazohusiana kwa mtoto wako au ikiwa mtoto wako alitathminiwa na timu ikaamua mtoto wako hakuwa na ulemavu. Shirika la elimu linaweza kumuadhibu mtoto wako kwa njia sawa na ile ambayo inawaadhibu wanafunzi wasio na ulemavu walio na tabia sawa.

kuomba usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa - kwa maneno mengine, linaweza kuomba usikilizaji wa mchakato wa haki unaoharakishwa ili kupata suluhisho la haraka (angalia mchakato wa haki unaoharakishwa kwenye ukurasa wa 25).

IKIWA HAUKUBALIANI NA MABADILIKO YA UWEKAJI WA ELIMU AU MATOKEO YA USIKILIZAJI WA UAMUZI WA UDHIHIRISHO

Unaweza kuomba usikilizaji wa mchakato wa haki unaoharakishwa ili kupinga uamuzi wa kubadilisha mpangilio wa sasa wa elimu ya mtoto wako kutokana na nidhamu au kupinga matokeo ya ukaguzi wa uamuzi wa udhihirisho (angalia maelezo ya mchakato wa haki kwenye ukurasa wa 25). Afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote ataamua wakati wa usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa ikiwa shirika la elimu lilifuata masharti wakati lilibadilisha uwekaji wa mtoto wako au ikiwa shirika la elimu limeonyesha kuwa tabia ya mtoto wako ilikuwa au haikuwa udhihirisho wa ulemavu wa mtoto wako.

Kama ilivyoelezwa hapo juu, shirika la elimu linaweza kuomba usikilizaji wa mchakato wa haki ulioharakishwa ikiwa shirika la elimu linaamini kuwa kuendelea na uwekaji wa mtoto wako kuna uwezekano mkubwa wa kusababisha majeraha kwa mtoto wako au wengine (angalia mchakato wa haki ulioharakishwa kwenye ukurasa wa 25).

Uamuzi wa Wazazi Pekee wa Kuweka Watoto wenye Ulemavu katika Shule ya Kibinafsi kwa Gharama za Serikali

Mchakato wa Uamuzi wa Malipo

Ikiwa unachagua kumweka mtoto wako katika shule ya kibinafsi, shirika lako la elimu halipaswi kulipia gharama za elimu au elimu maalum na huduma zinazohusiana katika shule hiyo ya kibinafsi, mradi tu shirika la elimu limempa mtoto wako elimu ya bila malipo na inayofaa ya umma (free appropriate public education (FAPE)) katika shirika la elimu. Ikiwa unaamini kuwa shirika la elimu lilishindwa kumpa mtoto wako elimu ya FAPE, una chaguo la kuwasilisha malalamiko ya mchakato wa haki ambapo usikilizaji utafanywa na afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote atatoa uamuzi wa ikiwa shirika la elimu lilitoa elimu ya FAPE kwa mtoto wako (angalia maelezo ya mchakato wa haki kwenye ukurasa wa 24). Ikiwa imeamuliwa na afisa wa usikilizaji asiyeegemea upande wowote wakati wa mchakato wa haki kwamba shirika la elimu halikutoa elimu ya FAPE, afisa wa usikilizaji anaweza kuamua una haki ya kurejeshewa fedha (kulipwa) kwa gharama yako ya kuandikisha mtoto wako katika shule ya kibinafsi.

KUPUNGUZA AU KUPOTEZA MALIPO

Kiasi ambacho shirika la elimu linaweza kuhitajika kulipa kinaweza kupunguzwa, au unaweza kupoteza malipo hayo kabisa, ikiwa yoyote yafuatayo yatatokea:

- Katika mkutano wa IEP ambao ulitokea kabla ya kumwondoa mtoto wako shuleni, haukujulisha shule kwamba hautakubali uwekaji wa elimu uliopendekezwa na timu ya IEP na kuijulisha kuhusu wasiwasi wako, na kwamba ulipanga kuandikisha mtoto wako katika shule ya kibinafsi
- Hukujulisha shule kwa maandishi angalau siku 10 za kazi kabla ya kuondoa mtoto wako kutoka shirika la elimu kwamba ulipanga kukataa IEP na ulipanga kuandikisha mtoto wako katika shule binafsi (kumbuka kwamba siku hizi 10 za kazi zinajumuisha sikukuu zinazotokea katika siku za wiki)
- Ikiwa, kabla ya kumwondoa mtoto wako shuleni, shirika la elimu lilikupa taarifa sahihi ya maandishi kwamba lilipanga kumtathmini mtoto wako, na haukumleta mtoto wako kwa tathmini.
- Mahakama inaamua kuwa umetenda bila ya sababu zinazofaa

ULINZI WA MALIPO

Malipo (kiasi unachopaswa kulipwa) hakiwezi kupunguzwa, au hawawezi kukataa kukulipa, ikiwa yoyote kati ya yafuatayo yatatokea:

- Idara ya elimu ilikuzuia kutoa notisi
- Shirika la elimu halikukwambia kwamba ulitakiwa kutoa notisi
- Hatua ya kutoa notisi inaweza kusababisha madhara ya kimwili kwa mtoto wako.

Pia, mahakama au afisa wa usikilizaji anaweza kuamua kuwa hauwezi kupunguziwa au kunyimwa gharama ya malipo kwa kushindwa kutoa notisi hii ikiwa:

- Huwezi kusoma au kuandika kwa lugha ya Kiingereza, au
- Hatua ya kutoa notisi inaweza kusababisha madhara makubwa ya kihisia kwa mtoto wako.

Ujumbe kwa Wazazi kuhusu Mipango ya Ufadhili wa Masomo kwa Wanafunzi wenye Ulemavu

Wakati Arifa Inatokea

Kila wakati shirika la elimu linakamilisha tathmini kwa mtoto mwenye ulemavu, au kuanza kuunda, kukagua, au kurekebisha IEP ya mtoto, shirika la elimu lazima likuambie kuhusu Mpango wa Ufadhili wa Masomo wa Watoto wenye Tawahudi (Autism Scholarship Program) na Mpango wa Ufadhili wa Masomo wa Jon Peterson (Peterson Scholarship Program).

MPANGO WA UFADHILI WA MASOMO WA WATOTO WENYE TAWAHUDI

Kwa maelezo juu ya Mpango wa Ufadhili wa Masomo wa Watoto wenye Tawahudi, tembelea Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio katika education.ohio.gov na uandike '**Autism Scholarship Program**' kwenye kisanduku cha utafutaji, au utume barua pepe kwa autismscholarship@education.ohio.gov.

MPANGO WA UFADHILI WA MASOMO WA JON PETERSON KWA WATOTO WENYE MAHITAJI MAALUM

Ikiwa mtoto wako anapokea huduma za elimu maalum, anaweza kustahiki Mpango wa Ufadhili wa Masomo wa Jon Peterson.

Kwa taarifa juu ya [Mpango wa Ufadhili wa Masomo wa Jon Peterson kwa Watoto wenye Mahitaji Maalum](#), tembelea Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio katika education.ohio.gov na uandike '**Jon Peterson Scholarship**' katika kisanduku cha utafutaji, au utume barua pepe kwa peterson.scholarship@education.ohio.gov.

Taarifa za Ziada

Taarifa juu ya mipango ya ufadhili wa masomo zinapatikana kwenye tovuti ya Idara ya Elimu na Wafanyakazi ya Ohio katika education.ohio.gov.

Kwa taarifa zaidi au maswali juu ya mipango hii ya ufadhili wa masomo, wasiliana na Ofisi ya Chaguo za Elimu Zisizo za Umma kwa (614) 466-5743, au bila malipo kwa (877) 644-6338.